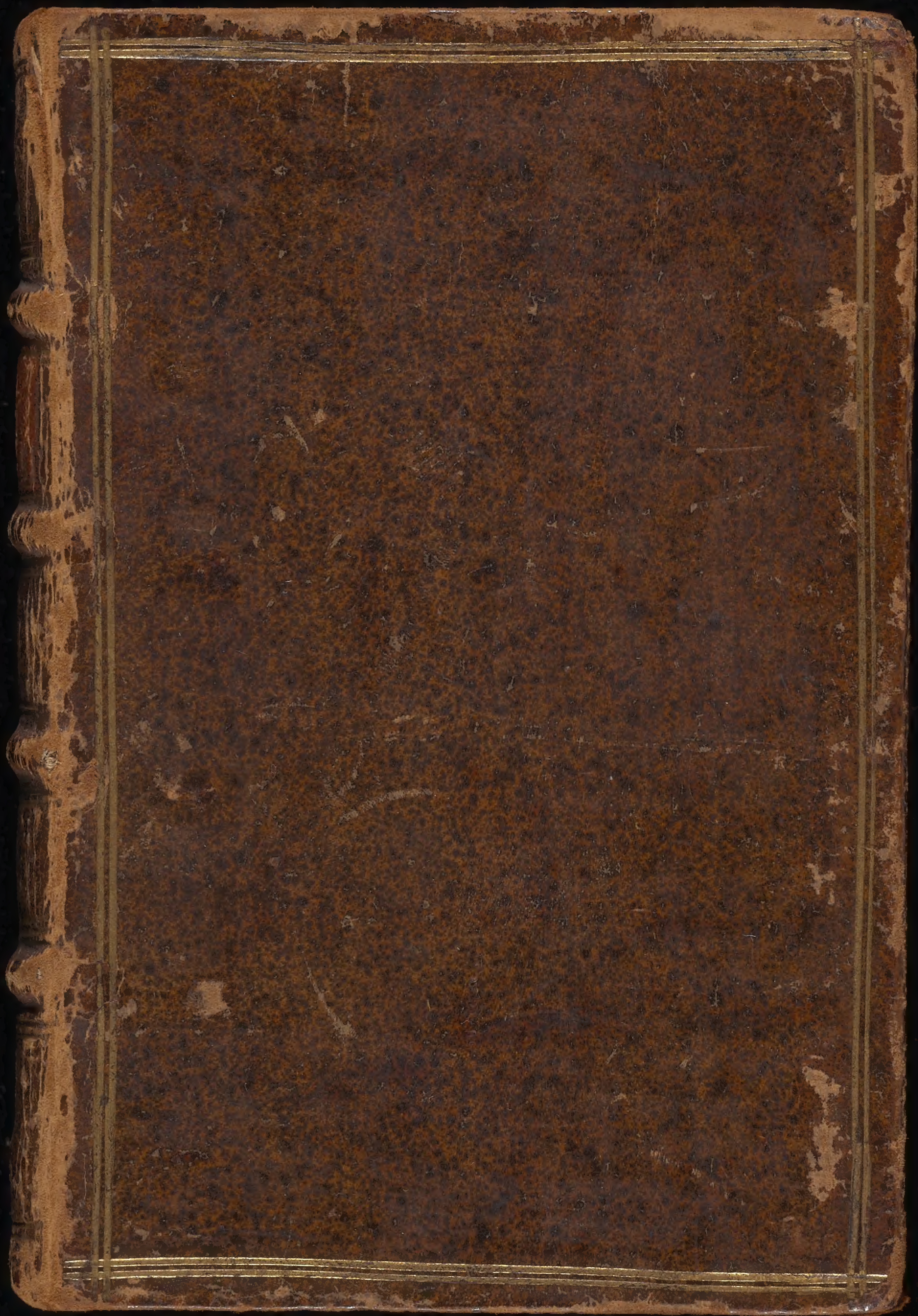

Sr. Walter Rawlinson Knt.
of Ston Hall in the County of Suff.
FRS & FSA.

uc

B

HADRIANI IVNII MEDICI EMBLEMATA.

EIVSDEM ÆNIGMATVM LIBELLVS.

ANTVERPIÆ,
Ex officina Chriſtophori Plantini.
M. D. LXIX.
CVM PRIVILEGIO.

SVMMA PRIVILEGIORVM.

PHILIPPI Regis Hiſp. &c. Ducis Brab. &c. Priuilegiis cautū eſt, ne quis ante ſexenniū citra Chriſtophori Plantini voluntatem, *Emblemata & Aenigmata ab Hadr. Iunio Medico conſcripta*, imprimat, aut alibi impreſſa importet, venaliáve habeat, intra omnes ditionis eius fines. qui ſecus faxit; confiſcationis librorum, & pœna fiſco Regio exſoluenda, multabitur: vt latius patet in ipſis diplomatis; quorum alterum datum Bruxellæ: Anno, M.D.LXV. VI. Ianuar.

Subſig.

De la Torre.

Alterum verò XII. Martij Subſig.

De Perre.

CLARISSIMO SPLENDIDISSIMOQ. VIRO ARNOLDO COBELIO, QVAESTORI AERARIO HOLLANDIAE MERITISSIMO, HADR. IVNIVS MEDICVS.

IAnuarij Calendas anni auſpices largiendis ſtrenis ſacrauit antiquitas. atq; ea cõſuetudo iam inde à Tatio Sabinorum rege in poſteritatem trãſmiſſa eſt: quem verbenas felicis arboris ex luco Streniæ, noui anni auſpices primũ accepiſſe auctor eſt Symmachus, argumento indubitato viris ſtrenuis eas cõuenire, atque ob virtutem deberi. Decreueram itaque veterum factum imitator non otioſus aſſectari, ornatiſſ. Cobeli, ac dedicato tibi, miſſoque ſtrenæ vice libello Emblematum Calendas præuertere, ſed voluntatem eam ſedulitas quædam ſibi inſtans nec ferè vnquam ſibi ſatisfaciens abrupit: eam tamen occaſionem elapſam eo minùs ini-

què patior, quo libri moles magis excreuerit, quo Emblematum numerus ſit auctior, hoc eſt, quo largior vſura fenori acceſſerit. Bonæ fidei contractus reſcindi nequit, comperẽdinari poteſt, habita fenoris ratione. Itaque ſeriùs ad te xenij loco proficiſcentem libellum, ex corollarij ſuperpondio nihilo deteriorem putabis. Neque verò ex prolixitate captare fauoris auram ſtudui, quãdo vnumquodque Emblema libelli materia futurum fuerit, ſi compendio operoſam verborum ſtruem prętuliſſem; ac niſi tam poſſe occupato tibi diſplicere prolixitatem cogitaſſem, quàm mihi aut deſiderantibus aliis eſt grata. Nimirum malui eundem mihi linguę modum, qui eſt ingenij, qui eſt fortunæ. Scripſi autem plura, quàm iniunxeras, vt delectum inſtituere tibi ſit integrũ: itidem, vt fit in luſtratione exercitus, vbi triariis & veteranis primus habetur locus, capitecenſis & gregariis numero

ſum-

ſummotis. Pluſculum operæ poſitum eſt cùm in reddenda ſymbolorum ratione, quę obſcurior paulo eſt, eo quòd breuitatem captanti, ſingulis verſuum quadrigis, & picturæ typum & ſymboli rationem includere neceſſum fuerit; tum in explicando picturæ apparatu, vt ne pictor, quia locis diſiungimur, quidquam hîc deſideraret. Adde quod impenſiùs & de induſtria ſategi, varietate metrorum condire opus, vt vniformis lectionis faſtidium hac parte leuaretur. Vale feliciter, & nos ama. Harlemo ſub Idus Ianuarias.

IO. SAMBVCVS HADR. IVNIO SVO S.

ACCEPI tua Emblemata; de quibus etſi tu nimium modeſtè ſentis, aliud tamen fore publicum iudicium videbis: nam & ſana, & varia, elegantiaque ſunt, & facilè auctorem, officinamque teſtabuntur. Quòd verò mea tantopere expetis, ante Aprilem ob ſculptoris & pictorum moram vix apparebunt: quæ ſi videris, minuetur deſiderium legendi ea, & verè τῶν κοπρίων ἐκβλητότερα dices. Tu verò tandem nobis Sudam reſtitutum, epithetorum Græcorum explicationes, Noniũ, & alia extrudas: nec, quaſi nondum abſolueris, otium differendo quæras; teq; ad alia accingas, vt, quando Eraſmum veſtrum ingenio æquare cœpiſti, numero quoque lucubrationum inferior ne ſis: dumque ætas vireſque permittunt, τὴν τοῦ χρόνου συνέχειαν συναφείᾳ quadam καὶ εἱρμῷ velut librorum, qui niſi eruditi eſſe nequeunt, poſteris repræſentes. Vale, & Sambucum amare pergito, ſed minùs laudato: quis enim, quàm ego, me nouit meliùs? Antuerpiæ. IIII. Idus Februarij. Anno M. D. LXIIII.

Reprehendere procliue: & animum apertum esse debere.

Nocte satus, genitore orbus, sum nomine Momus,
Dente Theonino singula rodo lubens:
Fingi hominem caussor clathrato pectore; apertis
Sensibus occultum vt nil specus ille tegat.

Rabularum odium.

Grunnitum suis immundi cane peius & angue
Indus Elephas inuisum habet.
Obstreperos rabulas, qui litibus omnia miscent,
Odisse par est principem.

Gloria immortalis labore parta.

Ad reuerendiß. Card. Granuellanum.

Tortilis & caudam ore tenens hic termite lauri
Ambitur anguis, & ligonem circuit.
Gloria continuos nunquam moritura labores
Sequitur, virensq́; in ore viuit perpetim.

Impunitas ferociæ parens.

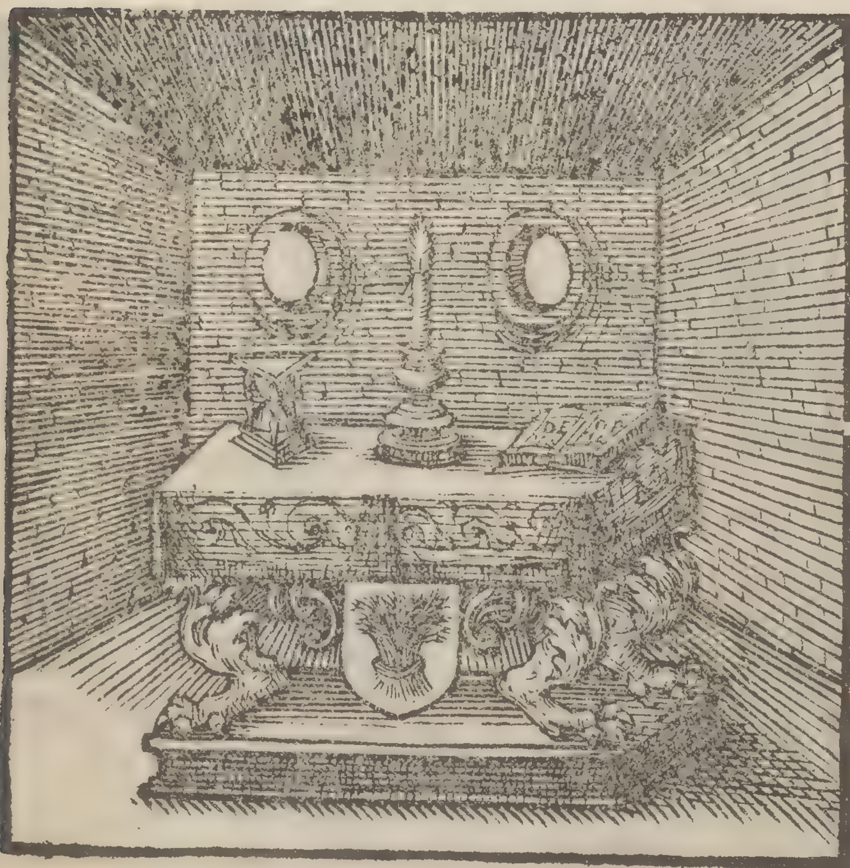

Inſultant pauida hîc natio muſculi
Clauſis muſcipulæ carcere felibus.
Sublatóque metu fortè periculi
Creſcit tunc animus degeneri inſolens.

Vita

Vita mortalium vigilia.

Ad D. Viglium Zuichemum Præsidem.

Inuigilare libris, ſtudio metirier horas,
Pars vitæ eſt princeps: otia vita fugit.
Fama vehit vigiles, ſepelítque obliuio inertes:
Hoc liber explicitus, clepſydra, lychnus habent.

Ex pace rerum opulentia.

Aureolum dextra gestat Pax Attica Plutum,
Læua tenet cornu plenum vbere copia.
Gliscit opum satias, & rerum copia læta,
Pax vbi Marte triumphato viget aurea.

Quod

Quod in te est prome.

Ad clariß. virum Ioachimum Hopperum Consil. Reg.

Rimaris tundendo sinus tibi pectoris altos,
Et vitam soboli das Pelecane tuæ.
Perscrutare animum, quære in te quod latet intus:
Ingenij in lucem semina prode tui.

Calum-

Calumnia dira pestis.

Hic radio letifero tacta, velut sidere, Pastinacæ,
Exuitur celsa pirus deciduam luxuriem comarum.
Haud aliter vipereo vaniloquus dente calumniator
Attalicas vertere opes, cōditionemq́ potest superbam.

Inui-

Inuidiæ integritas aſſecla.

Ad Cornelium Suſium Hollandiæ Præſidem.

Palma caput tollit cælo ardua, cuius ad ima
Rana loquax, ſtabulantur & hydri.
Oppugnant proceres, quorum via conſona recto eſt,
Degeneres, atque inuida lingua.

Deſi-

Desiderium spe vacuum.

Ceruina potitur rabidus Leo: suspicit catellus,
Captatq́ rictu prædam inops opimam.
Sic hæredipetis aliena vorantibus, sed ore
Sicco, euenit, quos funeris trahit spes.

Impro-

Improbè Deum fatigamus, votis vt nostris seruiat.

Ad Splinterum ab Hargen Eq. aur.

Latoiden Cadmæa Tyros deuinxerat auro:
Gradiuum tenuit compede Sparta grauem:
Præpete priuarunt penna Victoriam Athenæ.
Quisque suis votis cogit adesse Deum.

Vxoriæ dotes.

Illaqueata ſedet pedicis, pudibundaqúe velat
Vultum Venus Spartana flammeo.
Vxorem caſtus pudor, & conſtantia amoris,
Cuſtodia & ſui laris decet.

Prudentia cum robore coniuncta.
Ad clariss. virum Philippum Cobelium Regium Consil.

Viribus Cyllenius integris stat
Iunctus cum senio graui.
Robur inuictum est, sapientia si
Firmes: qua sine, concidet.

Principum opes, plebis adminicula.

Pyramides Phariûm monumenta perennia Regum,
Errantibus circumligat hedera ſequax brachiis.
Regum opibus firmis plebs ſuſtentatur egena:
Mentisq́ꝫ conſtans firmitas viret perenniter.

Seipſum

Seipsum vincere, palmarium.

Ad Arnoldum Sasbotum Senatorem.

Pampineis cristatus Epops, vide, ut æger ab uvis,
Munit adianti se virente ramulo.
Se Sophiæ monitis mens, serua affectibus, armat:
Temetique vires frangit abstinentia.

Cuncta complecti velle, stultum.

Ventosas pueri bullas per inane volantes
Prendere dum satagunt, opera exit inanis.
Qui varia attrectat studia, aut venatur honores
Ambiguos, pueris mihi stultior ille est.

Coër-

Coërcenda & extirpanda impietas.

Ad D. Iacobum Susium virum doctiß.

Hostis colubris ales insidet sceptro,
Substrata quod Niloi equi premit terga.
Domat superbos, impiosqúe proculcat
Sceptrum æquitatis, noxiosqúe consumit.

Audito multa, loquitor pauca.

Aure concipit, parit
Mustela fœtum postea in lucem ore.
Aure dicta concipe,
Diu at recocta parciùs prome ore.

Pro-

Prouidentia.

Ad Iacobum Endium reip. Holl. caussarum vindicem.

Quò sacer excurret Nilus in arua,
Præscius, alluuie libera ponit
Oua, monens meritò nos Crocodilus
Quæ fata immineant antè videre.

Exiguo contentus, potiora ſperans.

Libat rauca roſas cicada hianteis,
Clauſas præterit vſui futuras.
Præſenti fruitur, ſuo beatus;
Et fatis melioribus parat ſe.

Eruditionis decor concordia, merces gloria.

Ad doctißimum Ioannem Sambucum Pannonium.

Cor pedibus iunctis, roſtris concordibus aurum
Naupliadæ prendunt, munera ſancta, grues.
Gloria debetur ſtudiis, atque aſſecla merces;
Concordeſqúe animos candor vbique decet.

Adu-

Adulator saluti reip. grauis.

Vt Leo, quem cæci vis lancinat effera morbi,
Sentit opem, si Simium edat, citam:
Pa ponem & dirum sycophantem qui eijcit aula,
Rex viru regnum vacuat graui.

Diui-

Diuina ſcrutari, temerarium.

Ad Cornelium Muſium Delphum.

Immatura ſitim Pharia arcet Palma, eadem
Senſus præpedit, & linguam matura ligat.
Scrutans celſa Dei myſteria, lingua, animo
Hæret; at ille ſapit qui veſtibulum haud ſuperat.

Virgi-

Virginem pudicitiæ, matronam domus ſatagere.

Cernuus armiſonæ præbet Draco colla Mineruæ:
Domiportam at exterit Venus teſtudinem.
Virgo ſui ſatagit decoris bene prouida: at uxor
Frugi ſilet, nec limen excedit domus.

Medi-

Medici Icon.

Ad Martinum Aedituum Medicum insignem.

Sceptriger, & lauro, baculoq́ue instructus acerno,
Quid Draco, quid Gallus vult sibi, quid'ue Canis?
Imperat hic ægris, operosaq́ue arte medetur,
Sedulus, & fidus, dignus honore, vigil.

Fortu-

Fortunæ inſtabilitas.

Stare loco neſcit certo Sors lubrica, ſedes
Quærere docta nouas.
Hinc pedibus mutilam, & ſubnixam remige penna
Smyrna Deam poſuit.

Ser-

Sermo de Deo apertus, mens ſit occulta.

Ad Ioannem Becanum Medicum clariſſimum.

Perſea fert linguæ ſimiles, ſacra Iſidi, frondes:
Typumqúe cordis poma turgida exprimunt.
Sermo index animi, de numine ſentit apertè;
Cor cæco operculo intus arcanum tegit.

Principis calamitas, priuatorum dissimilis.

Stat vidua quercus læto honore frondium,
Quas rapido Boreas decußit asper turbine.
Princeps auitum, sæua cui refixerit
Imperium Nemesis, tuetur is gentis decus.

Sacer-

Sacerdos castus & animi liber.

Ad Matthiam Herium.

Quid fugitas hederam manibus contingere Flamen?
Solidum quid annulum atque nodosum fugis?
Illaqueatricem Venerem vitato sacerdos;
Sis liber animi, nec mali tibi conscius.

Sero detrectat onus, qui subit.

Iugo repanda colla seruili essere
Exuere molliter paras taure irrita.
Serò recusat, qui capeßiit, iugum
Connubiumqúe, munera & ciuilia.

Idem

Idem salutis & exitij fons.

Ad Antonium Hofslach Aduocatum.

Nos necat elleborus, capris adipem auget, auiqúe:
Idem ignis fomes, & populator opum est.
Insontem & sontem facundia præstat eundem:
Nunc est exitium, nunc medicina salus.

Celeritatem mora, & hæc illam vicissim tẽperet.

Quid scamno reses, obtendis testudinem & alas?
Humũ hinc premis vestigio, calce hinc calũ appe-
Temperiẽ cunctis adhibe, remorã iniice: si sis (tis.
Celer nimis, velocitate tempera moram.

Boni

Boni adulterium.

Ad Ioannem Zurenum Harlem.

Funeſto Arachnen flos idem ſucco replet,
Apiqúe mella ſufficit liquentia.
Concordiæ litiſqúe idem dictum eſt parens :
Scriptura prauis ſica, fit ſcutum bonis.

Vinum ingenij fomes.

Vuiferum Bromium, volucrem ſed præpete penna,
Quid tacitæ poſuiſtis Amyclæ?
Tollit humo ingenium Bacchus, mentem erigit altam;
Pegaſeaque velut vehit ala.

Quæ-

Quære adoleſcens, vtere ſenex.

Ad Andream Oſteruicum Splinteri filium.

Hinc dum viget, duro labore exercitus,
Ephebus, hinc ſenex beato Copiæ
Cornu fruens, opum & dapis læta ſatur;
Iuuenem parare commonent, uti ſenem.

Veneris potentia.

Quid Cytheræa polum fers vertice? vis mea scandit
Cælum, & Ioui dat iura. quid papauera?
Sopio corda hominum quamuis fera. roscida quorsum
Mala? illices esse has voluptates puta.

Virtus difficilis, ſed fructuoſa.

Ad clariß. Hieronymum Tennerum, Regis Daniæ Cancellarium.

Pomum inſigne geris Cybeles, dura cute opertum,
In torulis dulces cui ſtabulant nuclei.
Ardua vallatur duris ſapientia ſcrupis;
Dulcibus aſt eadem fructibus illa ſcatet.

Femi-

Femina improba.

Cùm ruit in Venerem, blanditur Echidna marito,
Mox ſatura inſertum præſcidit ore caput.
Improba palpatur, tentigine feruida coniunx;
Continuò letum poſcit anhela viri.

Malo

Malo oppressus, deterius formidat.

Clathrata caueæ macerie clusa columbula
Incuruis aquilæ permetuit carpier unguibus.
Formidat grauius sollicita mente periculum
Afflictus: capiti is rite suo consulit & rei.

Amo-

Amoris ignis perpetuus.

Hinc tædam vt ſuus ignis edat teretem, vide
Illinc vt rapido male liquitur à rogo.
Viſæ tabet amans miſer igne puellulæ:
Abſens tabifico haud minùs vlcere carpitur.

Lin-

Linguam compeſcito.

Pigram quid aluum comprimis caua manu,
Quid uda labra, quid ſalax inguen Schytha?
Abdominis ſtudium, & grauem luxum fuge,
Linguamqúe frena prodigam vel maximè.

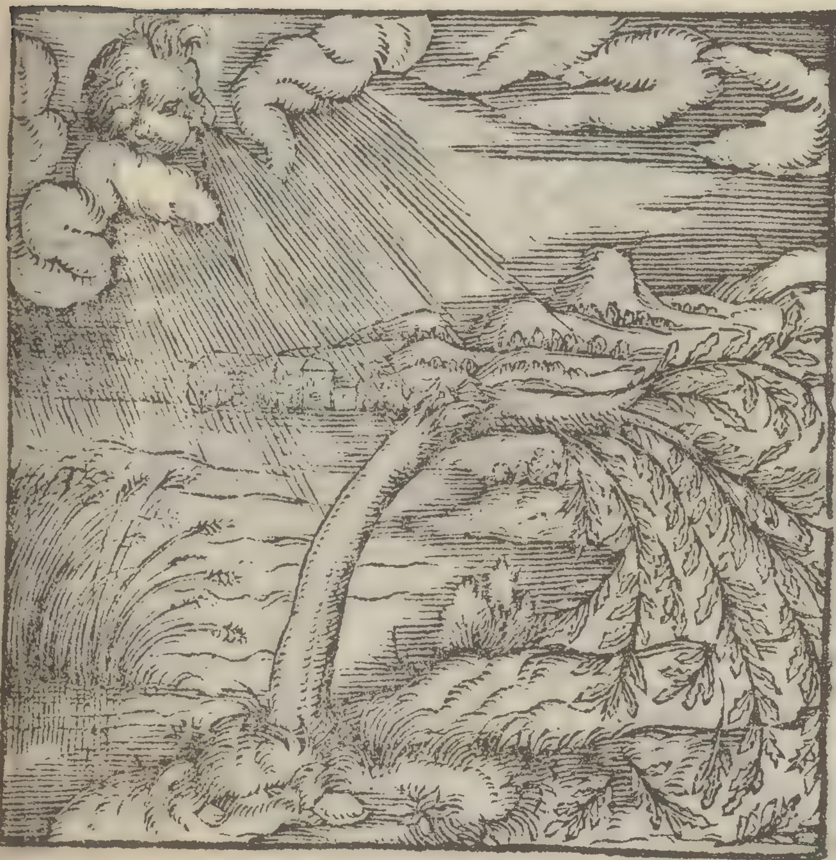
Deum & ama & time.

Mysteriis addicta Memphis æde pro sacra
Sphingem biformem dedicauit, symbolum Dei.
Amato numen ceu piis mite, ac placabile:
Rursus time, vt vindex inexorabile impiis.

Εἴξας νικᾷ, siue victrix animi æquitas

Ad Victorem Giselinum.

Vis Boreæ obnixas violento turbine sternit
Ornos: Arundo infracta eandem despuit.
Fit victor patiens animus cedendo furori:
Insiste, Victor, hanc viam & re, & nomine.

Biuium virtutis & vitij.

Hinc luxu compta, inde situ horrida femina pugnant
Alcidem in partes flectere quæque suas.
Nititur inculta hinc iuga scandere se duce Virtus,
Hinc Vitium pronos mergere deliciis.

Deum

Deum odisse impudentiam.

Pernix accipiter, piscis, Nili incola dirus
Equus, quid ordine hærent?
Symbolon hoc loquitur Phariæ tria verbula genti,
Deus odit impudentes.

Iræ malagma philoſophia.

Getulus Leo non ſic aliud, quàm metuit
Tædam flammiuomam, qua rabies ſæua cadit.
Sidit trux animus vel facibus luciferis
Cæleſtis ſophiæ, aut ſupplicij terriculis.

Hinc

Hinc dolor; inde fuga, grauis.

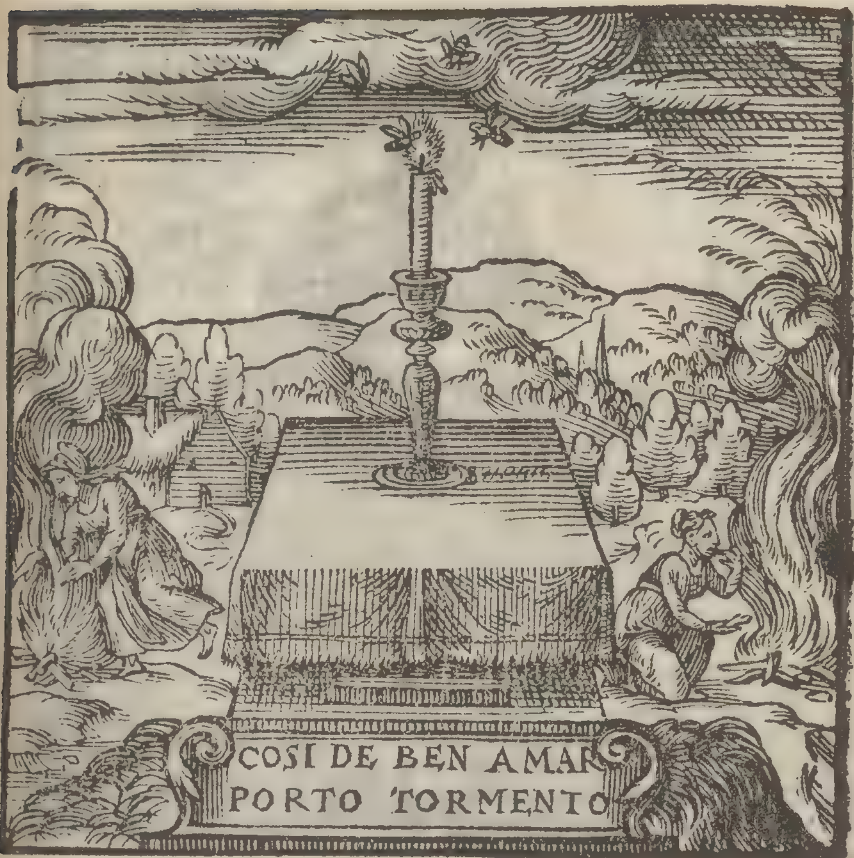
Quid, Cerue, Cressa fixus arundine
Laxas habenas præcipiti fugæ?
Hæc sors amantis, quem fuga concitat:
Mentem intus exest vulnus atrox nimis.

Princeps ne cui aures seruas præbeat.

Sublimem ære Iouis statuam, patula aure carentē,
Sacrarat Minoïa Creta.
Principis est, regnum dextra moderantis habena,
Seruam ne cui commodet aurem.

Amoris ingenui tormentum.

En vt igneum facis coruscæ lumen
Insilit culex proteruus, ac necat se.
Haud secus suos Amans misellus igneis
Persequens, crucem inuenit, suumque funus.

Vxoriæ virtutes.

Teſtudo premitur pede; clauem dextra retentat;
Vacat obſtruendo dentium ſepto altera.
Ne vaga diſcurſet coniux, neu futilis eſto;
Ipſamque cura opum tuendarum addecet.

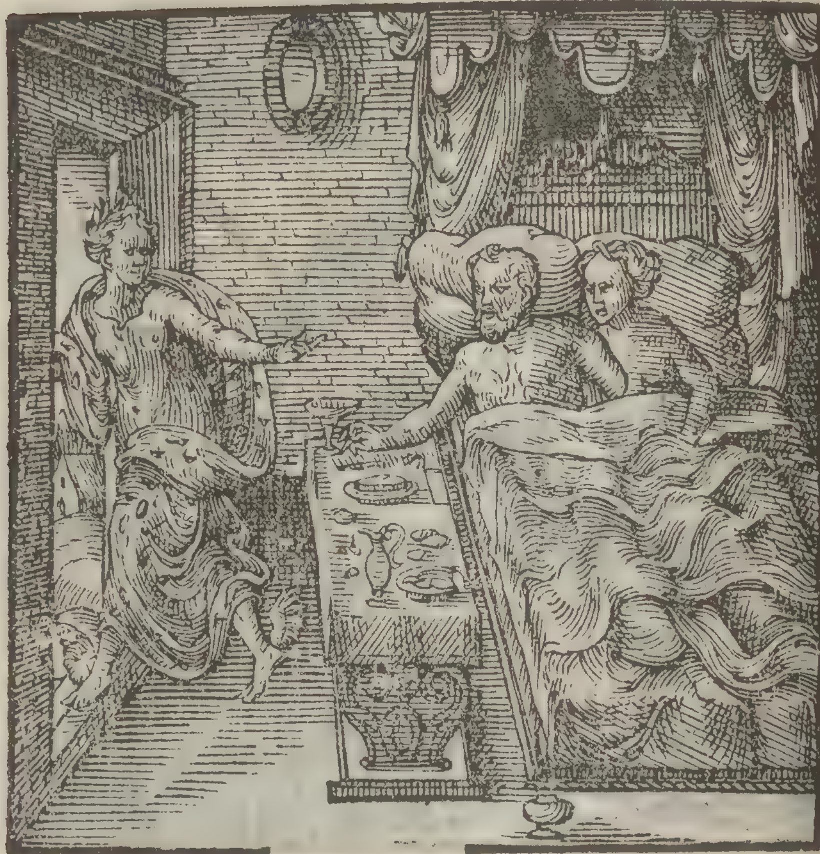
Nec

Nec igni, nec ferro cedit.

Bipennis hinc, fax inde viuum ignem vomens,
Nexum adamante ſuo decuſſat annulum probè.
Fortis animus, conſtanſqúe, victor omnium,
Deſpuit intrepidus pericula & ſæuas cruces.

Venter, pluma, Venus laudem fugienda sequenti.

Quò fugitiua ruis, quemúe auersata relinquis
Gloria clara virum?
Desero suffultum pluma, Venerisqúe ministrum,
Mancipiumqúe gulæ.

Veri-

Veritas tempore reuelatur, dissidio obruitur.

Quid penniger Saturne in auras virginē nudā rapis?
Quid feminarū cœtus aggesta obruit terra scrobem?
Specu emicantem veritatem, Temporis natā, triplex
Obruere pestis apparat; Lis, Inuidia, Calumnia.

Dis-

Discordia exitialis.

Sanguineam quatiens hastam, caput horrida echidnis
Folle focum subigit, flamma unde fumúsque exsilit.
Exitiale parens animat discordia bellum,
Improba lingua mali, cædisque seminarium est.

Can-

Candor ingenuus.

Exſorbet ſaniem hulcerum atra muſca:
Mel dulce haurit apis thymo ex amaro.
Doctos ingenuus decere candor,
Obtrectatio liuidos putatur.

Animi scrinium seruitus.

Luscinia veris nuncia,
Mutescit inclusa caueæ.
Est seruitus scrinium animi,
Linguamque vinclo præpedit.

Locu-

Locuples ſatellitium diuitum.

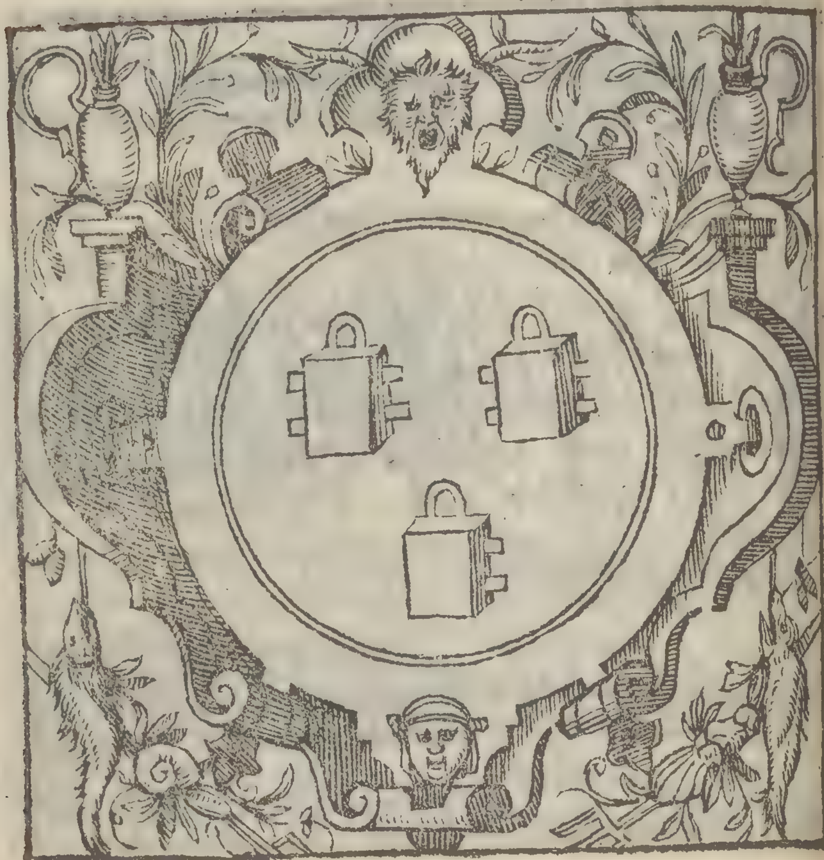

Et pilis horret, tractuqúe obſerpit Iulus
Arquato, ac præfert agmine mille pedes.
Anſati incedunt proceres, glomerantqúe ſuperbos
Greſſus; aſſequitur longa caterua comes.

Aſsi-

Aſſiduitas duri victrix.

Ad Petrum Iunium filium.

Fiſtucas auro triplices, monumenta laboris
Continui, ſemper Suſia gens coluit.
Aßiduus labor, & ſollers induſtria, quid non
Edomat? huic cedunt omnia, dura licet.

AD LECTOREM.

QVAE ratio Athenienses olim mouit, vt cum publicis exsecrationibus sancirent; ne quis vlli vnquam viæ ignaro indicium denegaret; ea nos quoque adducti non nihil operæ sumpsimus in emblematum nostrorum origine, vsuqúe ostendendo: ita tamen, vt interea quàm minimum à vera eorum ratione & natura recederetur. Non enim ignoramus, eo plus venustatis, & gratiæ istiusmodi scriptis accedere, quo ingenium acuunt magis; hoc est, quo suspensum diutius & sollicitum Lectoris animum tenent; maioreqúe posteà, quàm intelliguntur, cum voluptate in sui admirationem rapiunt: præsertim cùm aptè subtiliterqúe inuenta solidi quid & præclari iucunda obscuritate, quasi obtento velo, tegunt. Itaque, etsi amicorum non nulli meliùs legentium auiditati consultum iri putarent, si vnicuique symbolo sua interpretatio statim subiungeretur: nos satius tamen esse iudicauimus; ordinem planè diuersum sequi: & alteram quasi operis partem ipsum facere commentarium; qui hariolandi, coniectandiqúe palma priùs in medio posita, aut bene iudicantibus deinde succinat, aut minus assequentibus facultatem intelligendi subministret, ductorisqúe, vel, si ita placet, interpretis vicem subeat. Idem de ænigmatis consilium secuti sumus, in quibus ea quæ ibi præfati sumus, hærentem facilè expedient. Vale.

MOMVS reprehensionis conuiciique Deus apud priscos fuit habitus, quando etiam vitiis, morbisque, & multis etiam pestibus sua illi præfecerunt numina. Hunc Hesiodus poëta in Theogonia Noctis filium prodidit, absque genitore: quo fit vt nonnulli secuti fidem editionis Venetæ longè omnium mendosissimæ, lapsi sint; Somnum patentem illi attribuentes. Erroris occasionem dedit vox, ὄυ τινι, quæ, nemini, significat, eamque lectionem interpretes Græci agnoscunt, & sequuntur: cùm alij legisse videantur, ὧ τινι, id est, cui, vt referatur ad somnum; non animaduertentes, quòd hunc Nocte editum fuisse dixerit, quodque incæstum matris cum filio inuecturi sint. Cur autem fabuletur Noctis filium Momum, sine patre; hanc mihi perspexisse rationem videor, tum quod vitilitigator in altissima ignorantiæ atque errorum caligine versetur, & luce ingenij defectus studioque aliena reprehendendi nihil ipse rectum gignat, sed emissitiis oculis aliena peruideat: tum quòd ex occulta & abdita ratione illa carpendi libido nascatur. Sine patre verò, quod incerto auctore & è vulgo plerunque oriatur istud reprehendendi calumniandique studium; quomodo vulgo conceptos dicimus, qui certum patrem demonstrare non possunt. Ob superiorem rationem etiam fuscum & coloris mustelini faciem pictura illi tribuit, additis nigris & dentibus & vnguibus; qui maledicentiæ symbola sunt, iuxta illud Epigrammatarij:

Nigros

Nigros comorsit liuidus vngues.

Idem alatus pingitur; quòd reprehensione, ac maledictis nihil pernicius; quæ facillimè emittuntur, citissimè excipiuntur, & quaquauersum latissimè diffunduntur, vt sensit Cicero pro Plãcio. quo spectat & Alcæi versus:

Μώμου λαιψηρὰς ἐξέφυγεν πτέρυγας, id est,

Pernicies Momi pennas effugerat vnus.

Epigrammata Græca Momum effigiant senem subiecta manu fulcientem calua tempora; quæ species innuit senile plærunque esse reprehendendi vitium; eoqúe morbo laborantes vitilitigatores, cogitabundorum more, meditari semper ac comminisci quod carpant. Adiungo illi & Inuidiam indiuiduam comitem: hoc consilio, quod æmulatio fermè accendat foueátq; istud vitium. Fabula notissima est ex Luciani Hermotimo de sectis, quam compendio recensebo. Nata inter Palladem, Neptunum, & Vulcanum contentione; quis vtilius opus commonstraret, Neptunus taurum; siue vt alij, equum velut arationi vecturæqúe accommodum in primis animal in medium statuit: Pallas domicilium ostendit, cuius vsus contra iniurias aëris omnes inseruiret: Vulcanus fictum hominem pro facilè præstantissimo opere exhibuit. Delectus arbiter Momus, præter alia quæ carpsit, caussatus fuit in hominis opificio præteritos fuisse ab artifice clathros, seu fenestellas, pectoris parieti inserendos; per quos, ne quid occultum lateret intus, introspici posset. Idem etiam Veneris sandalium.

vt argutum nimis atque loquax, calumniatus fuisse legitur. Porrò nihil in vita mortalium tam numeris omnibus absolutum, tam doctum, tam rectè factum inuenias, quod non, innatus Momis quibusdam, calumniandi & carpendi morbus conuellat, aut saltem incessat: adeo procliuius fuit sæculis omnibus, μωμίζειν ἢ μιμίζειν, id est, Momum quàm mimum agere. Itaque tum hunc ad sensum refertur Emblema, quòd reprehensioni obnoxia sint omnia: tum etiam ad id quod prudentissimè doctissimeqúe dictum à Socrate memorat Vitruuius: oportuisse hominum pectora fenestrata & aperta esse; ne occultos haberent animorum sensus; sed ad considerandum patentes: siquidem corde nihil sinuosius, nihil insidiosius fabricata est natura, vt sólius Dei sit sensus & cogitata hominis inspicere atque pernosse.

Pictura. Senex pingatur caluus, colore fusco, liuidis dentibus vnguibusqúe, alis supra humeros exstantibus, læua caput sustentans cogitabundi in morem, dextræ indice extento versus effigiē quandam hominis, clathratum pectus habentē: adstent procul Pallas cum domicilio: Neptunus cum equo: proximè illum Vulcanus cum homine suo, ita vt simulachrum hominis clathratū diuersum sit ab homine Vulcani, velut Momo designante, talem oportuisse fingi. Quod ad picturam Deorum attinet, ita semel statuo: Neptunus nudus pingatur, capillitio cæruleo, altera tridentem complexus, altera manu equum habena

bena tenens,pede delphinum premens. Vulcanus atro colore vt faber, rugosus propter assiduos ad incudem labores, læua malleum tenens, dextra hominem à se fictum commonstrans, claudus, capite præferens pileum cæruleum, cuiusmodi fermè figura spectatur Ducis Veneti tiara. Palladis effigiem dabo Emblemate. 15

Emblema. II.

Carmen est Heroicum cum dimetro Iambico, quale illud Horatij:

Nox erat, & cælo fulgebat luna sereno
Inter minora sidera.

SVS animal est infestissimum Elephanto, vsqueadeo vt vel solo illius stridore atque grunnitu audito, immanis illa bellua in fugam agatur; id quod hostilia tela facere nequirent: vnde insulsum illud Mahometi, plani & impostoris perditissimi, commentũ, risum quibusuis cõmouere possit, prodentis olim diluuij tempore in arca Noæ suem elephanti sterquilinio geniture suæ originem acceptam referre, vt ex eius fimo enatum. Sed vt hoc ridiculum, quippe ab homine rerum naturæ ignaro proditum; ita illud confirmat auctorum vnanimis consensus: siquidem præter Plinium, Orum, Zoroastrem, Senecam, Aelianus libro de animantibus primo, suis stridore minimo terreri elephantum locuples testis est: qua ratione cognita Romani commisso cum Pyrrho Epirotarum rege prælio, victores exstitere; cùm elephantes eius regis obiectis suibus in fugam compulissent. Memorabile adeò est

nec silentio obliterandum, quod à Megarensibus factum proditur, eodem auctore lib. 16. c. 36. quòd cùm ea vrbs arctissima obsidione ab Antipatro Macedone pressa, acerrimè oppugnaretur; oppidani sues liquida pice perlitos priùs, admotaque flamma succensos in hostilem exercitum iminisere; qui depascente iam illorum corpora incendio, latè grassantes, ac horribili stridore in confertũ elephantorũ agmen delati, belluas velut in rabiem cõcitas disturbatis ordinibus in fugam verterunt. Huc faciunt verba historici, quæ nobis integra seruauit Suidas in hunc sensum; E vestigio appensa de turri sue, periculum quod ab elephante ingruebat, euitarunt. siquidem atrocem grunnitum cùm mox edidisset suspensus porcus, elephas id non ferens inhorruit. Illud verò tanquam controuersum ambigi potest, natiuum'ne sit quoddam atque intestinum inter hęc animalia dissidium, cuius caussa mortalium ingenijs sit incognita; an quod raucum illum stridorem, vocemque auribus asperam natura exhorrescant, cuius rei gnari, qui pullos elephantum educant, iam inde à primis annis sues adhibent vt assuetudine paulatim mali illud vincant. D. Amb. in Hexaëmero videtur illud referre ad prærogatiuam quandã à natura singulis animãtibus donatam. Suibus aptissimè comparantur non insulsi modò, & à Minerua alieni homines; verùm vel maximè lingulacæ, & à rabie non malè dicti rabulæ, qui cælum terræ miscent: Item parasiti, quibus similiter, vt suibus

bus, anima pro ſale data videri poteſt: quod olim venuſtè dixit Cleanthes: qui omnes ſi à regiis exſularent, rectiùs cum rebus humanis ageretur. Pictura poſcit elephantem auerſo capite, & criſpata promuſcide faſtidioſum: Suem contrà elephanto impudenter obſiſtentem, ac retracto rictu grunnitum mentientem.

Emblema. III.

EMBLEMA, niſi fallor ab Illuſtriſſimo Cardinali Granuellano ANTONIO PERENOTTO vſurpatum, elegans cum primis, & illuſtri laborum eius, virtutumq́ue heroïcarum aſſecla, recteq́ue factorum comite Gloria digniſſimum. Videtur autem heros ille, cum omni poſteritate nominis ſui memoriam qui adæquauit, innuere voluiſſe, ingentes, ne dicam perpetuos eſſe exantlandos labores, Herculis ritu, ei qui adſpiret ad ampliſſimum illud virtutis præmium, Gloriam videlicet; quæ concors eſt & conſentiens bonorum rectè iudicantium atque incorrupta laus, eaq́ue perennis; quæ cùm vitæ breuitatem, tum iuges laborum periculorumq́ue moleſtias, ſempiterna poſteritatis commemoratione ſolatur, hominibusq́ue per ſuos veluti gradus ab humo in cælum adſcenſum præbet; vſque adeò illa altiſſimi cuiuſq; & optimi animum noctes dieſq; exſtimulat, accendit, atque concitat, vt per labores ad honeſtiſſimum illum veræ virtutis fru-

ctum, eundemque immortalem peruadat: (nimirum exsulat hinc popularis illa fama, adumbrata quædam illius imago.) Sic ante Salaminem ipsam à mari obrutum iri hariolatur non falsus Cicero, quàm Salaminij tropæi, quod Themistocles erexerat, memoriam: priusque Leuctra Bœotiæ funditus interitura, quam Leuctricæ victoriæ, duce Epaminonda partæ gloriam. Neq; verò huius loci est, aut temporis effusioribus habenis in istius heroïs labores, atque inde natam mox gloriam prouehi; cùm singularibus ea commentariis debeantur. Pictura autem passim obuia est, vbi ligonem, qui fodicat orbem terrarum, anguis mordicus suam caudam ore tenens circumplectitur: eumque ipsum serpentem laurea corolla medium ambit.

Emblema. IIII.

Carmen est Asclepiadeum monocolon, quale est illud Horatij:

Mæcenas atauis edite regibus.

NATIVVM dissidium atque internecinum bellum esse Feli, cum fugace Murium gente, vsqueadeo vt etiam cinere eius animalis diluto fugari abigique mures sit proditum, nemo est qui ignorat: nimirum à Natura doctam videmus, suspensis alto silentio vestigiis, occultoque speculatu, & certo caudæ quam vibrat libramine, in musculos exilire: vt nunc inanem ac superuacuam sim collocaturus operam, si in re clarissima disertus esse velim. Monet autem symbolum, cuius meminit Suidas, nimia licentia & impu-

impunitate propoſita inſoleſcere homines. Metus ſupplicij ſceleroſos in officio continet: quo amoto aut negligentiùs obito, increſcit ferocia & ſceleratè agendi libido. Veriſſimè dictum eſt in Miloniana, maximam illecebram eſſe peccandi, impunitatis ſpem. Pictura poſtulat geminas muſcipulas, quibus incluſæ ſint feles, murium agmine liberè choræas circumquaque ducente.

Emblema. V.

NON hîc de ea vigilia nobis ſermo eſt, quam toto triennio paſſus fuiſſe legitur immortalis ille omnium ſcriptis Mæcenas, qui Somni mollitiem nullis potuit libaminibus, nullis victimis flectere: ſed de ea quæ Demoſthenem coryphæum & principem oratorum fecit, qua antelucanas fabrorum operas præuertere magna cum ambitione conſueuerat: Sed de ea qua Iulianus Imperator noctes diſpartitus fuit in triplicia officia, quietis nimirum, Reipub. & Muſarum: Sed de ea qua Alexander magnus ſubiecta brachio ænea concha, tinnitu comploſæ peluis, vbi pilam argenteam manu tractatam remiſerant nerui ſopore laxati, euigilare ſolebat: Sed de ea quam reuera vitam vocat Plinius; quæ in iis præcipuè viget, in quibus animus inquies opere paſcitur: id quod de te dici patientibus auribus nō abnues, Vigli vigilantiſſime, qua duce tot prouinciarum commodis aſſiduè inuigilaſti hactenus non ſine valetudinis diſpendio: qua tot iam annis magna cum laude Præſidem conſilij egiſti, partaque immortali gloria tibi tuiſque eam facē prę̨luxiſti,

cuius nunquam intermoriturus sit fulgor, eodem, quo orbis terrarũ, termino inclusus. Proinde, qui veræ gloriæ amore ducimur, id nos ope summa contendere decet; vt & Reip. & in commune consulendo, testemur nos pluribus horis vixisse, & Somno temporis furi, aut (vt Ariston aiebat) publicano mediam vitæ partem interuertenti, portionem deduxisse. Frugi nanque temporis cum laude dispensatores, à morte etiam fax immortalis, veræ virtutis assecla gloria, nunquam extinguenda comitatur. Symbolum Viglij vulgatissimum pingendum erit, quo hinc liber explicitus diligentiæ, illinc clepsydra temporis parcè admetiendi argumento, atque horum in medio lychnuchus cum ardente face, posthumæ gloriæ testimonio, libitinæ imposita simul omnia exprimenda venient.

Emblema. VI.

Hexametrum est carmen cum Dactylico Simonideo, pentametro acatalectico, quale memoratur illud à Seruio Honorato.

Parthenopæus erat, puer Arcadiæ decus.

PAVSANIAS in Atticis scribit Athenis extare Pacis simulachrum, Plutum filium gestantis: quod iterum repetit in Bœoticis, ingeniosè fabrefactum à Cephisodoto statuario scribens. Est autem Plutus siue Pluto diuitiarum deus: quanquam diuersissimos hos esse annotat Lilius Gyraldus, manifesti erroris cõuictus vel ipso Pausania iudice: apud quem priore loco Πλοῦτον παῖδα legas: posteriore Πλοῦτον, eodem sensu.

Siqui-

Siquidem Plutonem ideo præfecit diuitiis antiquitas,quòd ex imis terræ viſceribus:imò ab ipſis inferis petantur opes.Non abſimili ratione Thebis primaria Bœotiæ vrbe, Fortunæ ſtatuam poſitam legimus apud eundem auctorem, Plutum puerum geſtantis ,innuere volente artifice,Fortunam matrem eſſe aut alumnam diuitiarum. Quod ad picturam attinet: Pax femina pingitur nitido vultu, adſpectu pulchra, oleagina corolla redimita,læua Amaltheæ cornu omni fructuum genere redundâns, dextra Plutum puerum tenēs, claro ſymbolo, quòd non è bello, ſed beneficio pacis creſcant opes. Plutus autem puer pingitur volucer,aureus totus, oculatus, teſte Philoſtrato in Imaginibus: nā cęci Pluti ſignificatio,vt ominoſior,ab hoc loco excludenda eſt.

Emblema. VII.

PELECANVM, quem à roſtri magnitudine ῥάμφιον nominat auctor κοιρανίδων anonimus, auem paludibus Aegypti peculiarem tradit,prolis ſuæ amantiſſimam, quæ pullorum ſuorum proteruiam atque impietatem merita morte vlta, mox facti pœnitens, pertuſo latere ſuo, pullos mortuos vitali ſanguine, quo animantur, irrorat: quod ipſum præter Iſidorum commemorat D. Hieronymus, non eadem tamen fide; quippe qui pullis à ſerpentibus enectis id officij præſtari dicant, cùm ille ad iniuriam parenti illatam hoc referat. Nihil verum ingenuè literatum magis addecet; quàm citra omnem diſſimulationem nihil occultum premere, quod

vſui

vsui & commodo esse queat; ita se suasque operas commodare, vt appareat effusum benignitatis sinum nulli, nisi prorsus à Gratiarum limine peregrinus ille sit, claudere velle. Callimachus Hecalen φιλοξενίας ἀκλήιστον στέγος habuisse testatur. Cimonis Atheniensis ædes Laciadis suis patuere: Musarum fores semper apertæ etiam, prouerbio teste, innotuerunt: Vir & litteris & humanitatis artibus imbutus, vt illic; ita hîc quod æmuletur gnauiter, inuenit: vt nedum benignitate priuatim commodus sit; sed et officijs publicè, vt Reipub. literariæ, vt patriæ, vt amicis, vt viris bonis prosit. Is itaque penetralia rimatur sua, nihil abscondit, ingenij dotes, quæ varias ad res à munificentissimo bonorum largitore Deo vnicuique tributæ sunt, non modò non supprimit, sed claram in lucem profert, totum se denique effundit. Talem te, Hoppere Iureconsultorum coryphææ, præstas communi patriæ, talem amici agnoscunt, talem te Respub. literaria sensit: & nisi concatenatorum laborum, otium illud Musis sacrum interpellantium, circulus, Principum curis inuoluisset, locupletius sentiret, immortalibus fœcundissimi ingenij fructibus fruitura. Picturæ ratio notior est, quàm vt in ea operam collocem explicanda.

Emblema VIII.

Carmen est Choriambicum, Callimachium, constās tetrametro & amphibrachy siue bacchio, quale est illud.

Armipotens Mars genitor Romulida, te venias precamur.

PASTI-

PASTINACA is piſcis eſt, quem Græci τρύγονα: interpretes plerique omnes Turturem perperam appellant: Hollandis noſtratibus, ab aculeata iaculi in modum cauda, pylſtaert nominatur. huius radius (aculeum ita vocat Plinius) tam letalem pręſentaneiq́ue veneni vim habet, vt arboris quantumuis ramoſæ, ac vegetę, & amœniſſimo frondium virore florentis caudici infixus mox folia defluere faciat: quo amiſſo honore, truncus quoque celerrimè exareſcit, neque multò poſt ſideratæ, atque è ſolis immenſo ardore, ſoliq́ue ſqualore exſiccatæ arbor fit ſimilis. Plinius lib. 9. cap. 48. & lib. 32. cap. 2. huiuſce rei fidem facit, nullum vſquam exſecrabilius venenum eſſe aſſerens, quàm ſit radius in cauda paſtinacæ eminens, qui radici infixus arbores necet. hoc telo patrem Vlyſſem interemit Telegonus, accepto à Circe matre exitij indicio: quam rem graphicè deſcribit Oppianus in Halieuticis, in hanc fermè ſententiam vtcunque verſibus à me expreſſam.

Nil Trigonis diro radio exitialius vſquam eſt:
Martia non tela, aut nigri quæ lacte veneni
Spicula Achæmenidum tinxit gens aſpera bello,
Vbere ſtet quamuis fœtu, & frondentibus arbos
Luxuriet ramis, vernóque vireſcat honore;
Vulnere ſi triſti radicem punxeris imam,
Mox labat omnis honos, coma defluit, ipſa decorem
Exuit hinc viridem crudeli ſaucia tabe.

Non minùs præſens virus habet exitialis ac peſtifera delatoris lingua; quæ florentes dignitati-

bus

bus euertere, fortunisque omnibus exutos, ad incitas redigere poteſt. Pingatur itaque prius florens, eiusque trunco affixa adhęreat paſtinaca: ſed ita vt radius ille, de quo diximus, caudici impreſſus clarè videri queat.

Emblema XI,

Carmen eſt Heroicum Archilochio tetrametro catalectico comitatum.

PLVTARCHVS in libro, quem de ſilentibus Pythię oraculis ſcripſit, commemorat Corinthi in Oeco (quod ædificium à Cypſello tyranno conſecratum fuerat) inter templi anathemata exſtitiſſe Palmam æneam, cuius ad radices inſculptæ viſebantur ranæ & natrices, hydros vocant. Emblemate iſto, tametſi ad diuerſum ſenſum ibi torqueatur à Diogeniano, innui exiſtimo, à vitilitigatoribus (libenter enim Catoniana voce cum Plinio vtor) obſtreperis ac maledicis inuidorum linguis, exitiali veneno armatis, impeti illorum vitas, qui non obliqua, ſed recta ratione ad dignitates rerumq; faſtigia emergunt, diſſimiles Ruffini, Eutropij, eiusque farinæ aliorum, prauis artibus diuitias & honores aucupantium: quorum conatus omnes eò tendunt, vt euerſos fortunis omnibus exuant probos & innocentes homines, cùm iſti innocentia ſua freti, calumniatorum latratus & inuidorum molimina ſublimes facilè deſpuant. Palma ardua, primæque nobilitatis arbor eſt, onerumque grauium victrix, frondibus nunquam vidua; quæ opibus honoribusque pollentes aptiſſimè expri-

exprimit: cuius ad radices positæ visuntur ranæ (quarũ rauca illa & odiosa coaxatio nulli ignota, calumniatorum significationem haud dubiam habet) & hydri, nullis serpentium veneno inferiores, si Plinio credimus: per quos virulentus inuidorum alienam famam incessentium sibilus denotatur.

Emblema x.

Logaœdicum Archilochium, Ithyphallicum Marius Plotius nominat, cuiusmodi est illud Flacci:

Soluitur acris hyems grata vice veris & fauoni,
Trahuntq; siccas machinæ carinas.

PINGATVR Leo otiosè recubans in gramine non procul ab armento pascente, raptæ prædæ mordicus inhærens: ita enim solet ex omni numero, quantumuis ingenti fame stimuletur, vnum pecus diripere comedendum: adstet illi Canis limis feram suspectans, & prædam ingratis (quod dicitur) oculis frustra deuorans. Symbolum optimè quadrat in hæredipetas, qui alienis funeribus inhiant, & per mortes incerta spe bona aliena captant, sæpius delusi, vt iuuenis ille apud Lucianum in dialogis, quem mors inopina ante senem, cuius funeri propter summas opes imminebat, rapuerat. Competit & in quosuis, qui ambitu tenẽtur, & sacerdotia aut honores, ab alijs possessos venantur.

Emblema xi.

MEMORIAE proditum est à Diodoro Siculo Bibliothecæ decimo septimo, & à Q. Curtio, Tyrios eximia religione coluisse Apollinem: cuius

cuius numẽ ſibi tutelare vt propitiarent, ſibique modis omnibus conciliarent, tempore obſidionis, quam grauem & funeſtam ab Alexandro Magno experti ſunt, ſimulachrum eius Dei aurea catena baſi columnæ, cui inſiſtebat, alligaſſe, vt ille ſcribit; aut vt alter, aræ Herculis vinculum illud inſeruiſſe, velut illo Deo Apollinem retenturos. Similiter Pauſanias in Laconicis refert, peruetuſtum Spartæ exſtare ſimulachrum Martis compedibus irretiti, quo vinculo proprium ſibi ac Reipublicæ perpetuum bellatorem illum Deum, nec vnquam ſuæ vrbis deſertorem futurum, velut in peculio obligatum, voluerunt. Neque alioſum Victoriam deam, cui pennas dedit, volucremque finxit antiquitas, ἄπτερον, inuolucrem, alisque orbam & fano & ſtatua decorarunt Athenienſes, augurantes perennem ipſis fore Deæ præſentiam, negatis illi alis quibus auolaret. Gentilitatis deliræ ſomnium iſtud fuit, nimis quàm ſuperſtitioſum, exiſtimantis quali quali honoris obſequiique lenocinio, Deum in vota noſtra, eaque perfunctoria & inutilia pellici, ad modum pueritiæ, quæ crepundiis deliniri capique ſolet; atque ita in ordinẽ cogi poſſe. Quare ſtultum eſt, ne dicam impium ac profanũ, putare diuinum numen toti mortalitati iuuãdæ comparatum, tam puſillum eſſe & otioſum, vt palpationibus tantum non noſtris ac veluti poppyſmis titillationibusque cedat et expugnetur. Pingantur tres iſti dij ſeorſum in templis concameratis,
Apollo

Apollo catena aurea colũnæ alligatus: cętera peculiaria indicia Fulgentius & Cornutus iſta tradunt; nempe vt pingatur iuuenis, imberbis, capillo promiſſo aureoq́;, laureo ſerto redimitus, cũ arcu & ſagittis in dextra, citharam tenens læua, cum Coruo aue illi ſacra adſtante. Mars ſit compedibus vinctus, alioqui loricatus, galeatus, pugione accinctus, flagellum manu tenens, vt Albericus philoſophus ſcribit; altera clypeum, nudo pectore, vt Iſidoro placet, cum lupo animali ipſi ſacro, aut gallo, ſecundum alios. Victoria, quam apteron, id eſt inuolucrem dixerunt Athenienſes, pingatur ſine alis, virago, vt ſolet, dextra manu punicum malum tenens, læua caſſidem: nam hac ſpecie colebatur Athenis, vt Heliodori teſtimonio cõfirmat Harpocration: poſteri deinde ſculptores alas illi iunxerunt, nimirum Bubali pater Anthermus; aut, vti Ariſtophanis ſcholiaſtes vult, Aglaophon Thaſius pictor; quam alis aureis ornat Comicus Ariſtophanes illo verſiculo:

Αὐτίκα πέταται νίκη πτερύγοιν χρυσαῖν.

Mox aureis pennis volat Victoria. Exſtitit & Romæ ſimulachrum Victoriæ alis viduum, quæ cælitus tactæ defluxerant; in quod Pompeij titulo epigramma legitur, in hanc ſententiam:

Roma caput rerum, nunquam tua gloria obibit:
   Nam victrix Dea te haud deſeret inuolucris.

Emblema XII.

Carmen eſt hexametrum, cui aſſociatur Alcmanium conſtans trimetro brachycatalectico, vt eſt illud:

Spernis decoræ virginis toros.

SPARTAE in templo Veneris armatæ contignationem fuiſſe extructam, quæ Veneris cognomento Morphûs, à forma (vt apparet) dictæ, numini fuerat, ſacrata memorat in Laconicis Pauſanias: ſimulacrum erat ex cedro factum, ſedentis habitu, compedibus vinctæ, caput obnubente flammeo, ſiue calyptra; addit Tyndareum Dioſcurorum patrem pedicas illas adiungi curauiſſe, fidei ſymbolo, quam maritis deberent vxores arctiſſimam: tametſi illius infelicitas in filiabus proſtitutæ pudicitiæ macula famoſis, à Steſichoro Lyrico prodita, ſatisque decantata eſt. Porrò compedes indiſſolubilis vinculi coniugalis & arctiſſimi amoris ſignificationem habent. Flammeum verò (quod luteum eſt capitis velamentum) & pudoris argumento capiti imponitur, & fauſti ominis ergò, ceu connubij indiſſolubilis. Illud de pudore declarat Claudianus in raptu Proſerpinæ, ibi:

Flammea ſollicitum præuelatura pudorem.

&. Lucanus Pharſalidos lib. 2.

Non timidum nuptæ leuiter tectura pudorem
Lutea demiſſos velarunt flammea vultus.

Poſtremum confirmat flammei vſus aſſiduus flaminis vxori, cui diuortium facere nulla ratione leges permittebant. Sedens autem meritò pingitur, vagæ Veneris odium inſinuans. Pingatur Venus ſubſellio inſidens, pedicis conſtricta, vultu flammeo obtecto, nuda, dextra Cupidinem videntem complexa, ſiniſtra tria mala aurea ferens: adſtent illi geminæ columbæ aues illi ſacræ,

Cornuto

Cornuto teste, cùm propter puritatem, tum propter illices blanditias, quarum indicium facit frequens harum auium suauiatio: nihil autem magis decere honestam matronam, quàm velatam conspici, vult D. Clemens Alexandrinus, exemplo Creusæ vxoris Aeneæ, quæ ardente iam patria non dum abiecerat curam velaminis.

Emblema. XIII.

Carmen est Sapphicum præpositum Gliconio, quale illud Boetij:

Cùm polo Phæbus roseis quadrigis
Lucem spargere cœperit.

SYNESIVS libro de regno administrando ad Arcadium, vel, vti Nicephorus vult, ad Theodosium iuniorem scripto, negans in viribus solis positam esse felicitatem principis, eam prædicat esse absolutam omnibus numeris vitam, quæ potentiam prudentiæ consociat; quæ res coniunctæ robur inexpugnabile conciliant; disiunctæ verò inualidum & inutile: quando videlicet aut robur prudentia sit destitutum, aut prudentia viribus defecta. Quapropter, inquit, sapientes Aegyptios in hoc sum admiratus frequenter, qui geminum Mercurij simulachrum simul constituunt; alterum iuuenta florentis, alterum maturo senio venerandi: volentes innuere, eum qui rectè Rempub. aut regnum sit administraturus, coniunctam cum prudentia fortitudinem habere debere, quasi alterutrum inutile sit absque alterius ope. Neque alia de caussa Sphinx apud illos pro templorũ foribus posita visitur, & quæ

ſequuntur infra XLII. emblemate recitata. Huc ſpectat Hor. illud: lib. 3. Ode 4.

Vis conſilij expers mole ruit ſua.
Vim temperatam Dij quoque prouehunt
In maius: ijdem odere vires
Omne nefas animo mouentes.

Eandem ſententiam comprobat Iſocrates ad Demonicum ſcribens: Robur cum prudentia coniunctum prodeſt, qua ſine plus habēti incommodat. Quod ipſum & Milonis Crotoniatæ exitus abundè docuit.

Emblema. XIIII.

Hexametrum verſum ſequitur Ariſtophanium metrum tetetrametro brachycata lectico abſolutum; ſeu tetrametrum Colurum: ita namque à Mario Plotio, cuius libellum de metris aliquando inuulgabimus, nominatur, quale eſt illud:

Marcent lucernæ, ſol propinquat, non tamen vocas.

PYRAMIDES, quas otioſam ac ſtultam regum Aegyptiorum pecuniæ oſtentationem nominat Plinius, vaſtæ fuerunt & inſanæ ſubſtructionum moles, aliquot ſoli iugera complexæ, partibus fermè quatuor angulorum lateribus ab imo in acumen deſinentes, ſic dictæ, quòd in ignis ſpeciem, in conum extenuentur; quarum faſtigiata excelſitas paullatim gracileſcens, vmbras quoque conſumit, vt præter Solinum, Ammianus ſcribit lib. 22. Fuiſſe eas regum Aegypti monumenta, & inter ſeptem orbis miracula habitas tradit geographus Strabo. Quia verò inconcuſſa

concussa vel maximè, stabilissimáque inter omnes figuras figura quadrangula, Galeno teste, habetur, hinc est quod monarcharum aut regum fortunas huic comparari apposite credam: aut etiam constantis animi virum; qualẽ describit Q. Catulum Cicero, quem neq; periculi tempestas, neque honoris aura potuit vnquam de suo cursu, aut spe, aut metu dimouere. Priori rationi hedera aptè conuenit, vtpote sese ipsa sustinere prorsúmque serpere impotens, ni pedamenti adminiculo vtatur, ac flagellis suam muniat imbecillitatem: talis est plebis ac minoris conditionis hominum status, quibus principum opes fulcimento sunt & ornamento. Neque posteriori rationi absonus est viuax & perennis huius plantæ viror: quippe cùm magnanimi et fortis viri, qui humana omnia premit, & ad omnes casus infractum gerit animum, laus cum æternitate certet, perpetuò victura. Diuersa planè hinc ratio est hederæ arborem scandentis, vt quæ solet succum viresque illius omnes in se rapere ac demum enecare: quod in eos quadrat qui alienas opes sub titulo & prætextu patrocinij in se corriuant, atque emungunt. Aliter etiam Marcellinus lib. 15. hederæ comparationem ad opulentos transtulit, apud Imperatorem delatos, qui præsidia potiorum pulsabant, iisdemque tanquam hederæ excelsis arboribus adhærentes, absolutionem precibus mercabantur. Sunt qui emblematis huius significationem calumniati, ad creandam principi cuidam viro, qui hoc symbolo vtitur,

inuidiam, eius ſenſum aliò detorſerunt; velut qui circumſeſſum tenuerit Galliarum Regem & hederæ inſtar circumplicatum, ne quis ad eum pateret aditus ſine ipſius aſſenſu. Sed iſtud quid aliud eſt, quàm genuinum emblematis ſenſum corrumpere, atque peruertere, & animam illi adimere?

Emblema XV.

Heroicum cum Iambico trimetro.

VPVPA auis eſt criſtata, plumis in capite inſtar criſtæ plicatilis ſubrectis, quam Galli, *vne hupe* appellant: Hanc ſcribit Orus, vbi ſenſerit ex vuarum, quas appetit ſummopere, eſu nimio noxã ſe incurriſſe, decerpta adianto herba, quam officinæ capillum Veneris nuncupant, mederi ſibi, ramulumque eius herbæ ore circumferentem, obambulare. Quibus temulentia valetudinẽ concuſſit atq; labefactauit, ij abſtinẽtiæ ramulo ſe luſtrent. Qui affectibus violentis tyrannis, aut (vt voluit Plato) loris reſtibusve nos vltro citróque in diuerſos motus trahentibus, obnoxij ſunt; ij à diuinis placitis & verbo diuino remedium petant, & mentem, quæ paſſionibus illis animi turbidis, tanquam regina quæpiam imperare debet, obmuniant: quæ victoria primaria eſt & potiſſima, ſeipſum vincere.

Qui peccata ſua ritè expiari cupiunt, luſtrent ſe lachrymarum adſpergine & immerſabili pœnitudinis ramulo.

Emblema

Emblema XVI.

Metrum hexametrum, cui ſubiungitur dactylicum Steſicho rium, à Steſichoro, cui familiare fuit, nomen ſortitum, conſtans pentimetro acalectico; quale eſt illud à Mario Honorato recenſitum,

Marſya cede Deo, tua carmine flebis.

PINGATVR puerorum grex geminus, quorum altera pars bullas ſiue pompholygas è conchylio (in quo ſmegma, quem ſaponem dicimus, cum momento aquæ commiſtum ſit) in aëra difflet: altera eaſdem iridis in modum diſcolores & purpuraſcentes ſectetur atque comprehēdere ſtudeat; ſub quorum pedibus non malè ſubſcribi poſſit diuerbium illud Italis in ore frequens, ET TVTO ABBRACCIO ET NVLLA STRINGO. Nemo neſcit, bulla nihil eſſe vanius, aut inanius, comparata illi iam olim caducæ mortalitatis vmbra. Itaque quadrabit aptiſſimè in eos qui diuerſis artibus ſcientiisúe animum adiiciunt ſimul, varia in ſtudia diſtracti: aut qui pluribus muniis honoribusq́; ſimul inhiāt aut quacunq; tandem in re inſatiabili animo nuſquam ſatis facientes huc illuc nutant. hi namque parum proficiunt, ſuaq́; ſpe eluſi ſæpenumero diſcedūt.

Emblema. XVII.

HIPPOPOTAMI impietatem immanem eſſe, monumentis litterarum proditum eſt à veteribus; adeò vt ne patri quidem, per quem vitæ vſuram accepit, parcat; qua de re etiam alibi ſcripſi. At ciconiam ſerpentium certiſſimum eſſe

exitium nemo infitias iuerit qui eam longis colubris inuiſam dici Virgilio didicerit: qua de cauſſa necaſſe ciconiam capitalis noxia fuit apud Theſſalos, quòd eorum regio prouentu ſerpentium abundaret, ſi Plinio credimus. Sceptrum verò geſtamen Regum, qui priſcis ſæculis iudices erant cauſſarum; ac proinde etiam iuſtitiæ dicatum fuit. Quo ſymbolo indicatur impietatem (quæ vitiorum omnium fundamentum eſt, & qua flagitia ac ſcelera omnia continentur) coërcendam eſſe & vindice gladio caſtigandam, atque è medio tollendam, non ſecùs quàm à ciconiis ſolet ſerpentium genus. Res per ſe clara eſt.

Equo fluuiatili in dorſo erigatur ſceptrum, cui ciconia inſiſtat.

Emblema XVIII.

Metrum eſt Archilochium acatalecticum, comitatum Iambico Hipponactio, cuiuſmodi eſt illud Flacci:

Non ebur, neque aureum
    Mea renidet in domo lacunar.

MVSTELAM (inquit Plutarchus libro de Iſide & Oſiri) pleriq; arbitrantur & affirmant per aurem initum pati atque concipere, ſed ore partum ędere, natalium ſermonis quadam ſimilitudine. Anaxagoras, aliique nonnulli phyſici prodiderunt Muſtelam pariter & Ibin ore parere; teſte Ariſtotele libro de generatione animalium tertio, cap.6. quorum ſententiam illic conuellit. Ariſteas vt iſtud ipſum cõfirmat; ita paululũ detorquet ſymboli explicationẽ,

ſic enim

ſic enim ſonant eius verba .Muſtela auribus concipit,quod ore parturit: itaque eius eſu interdictum eſt Leuit. 11. Iudæis;vt hoc ſymbolo inſinuaretur, perniciosiſſimū eſſe homini morē, quòd, quæ auribus acceperit, eadem verbis exaggerans maioribus malis inuoluat.

Hugo Card. in ſuperiorem Leuitici locum euariat nonnihil à prædicta opinione; ſiquidem muſtelam marem ore generare; feminam aure concipere annotat. quàm fideliter, ipſe viderit.Orus etiam muſtelum piſcem huic cognominem ore parere ſcribit:ſimiliter & Zezes.

Hucalluſum videtur à Lycophrone in Alexandra tenebroſiſſimo poëmate, cùm Meduſam Gorgonem appellat δειρόπαιδα γαλῆν,id eſt,Muſtelam iuguliparam, velut collopuerperam, propter fabulam, quæ fingit Gryſaorem & Pegaſum è ceruice eius extitiſſe, truncato illius capite. Ad ſymbolum faciunt Epicteti verba admonentis à natura mortalibus vnicam datam eſſe linguam,aures geminas;vt loquendis audita duplo ſint plura. Demonactis apud Lucianum documentum eſt, auribus ſæpius quàm lingua vtendum.

Epaminondas à Pindaro laudatur hoc nomine,quod haud facilè alter inueniretur,qui plura ſciret ac pauciora loqueretur. Picturæ ratio per ſe euidēs eſt.

Emblema XIX.

Alcmanium eſt dactylicum tetrametrum hypercatalecticum,ſimile ſecundo Boëtij carmini, cuius initium:

Heu quàm præcipiti merſa profundo.

CROCODILVS, cui à croci metu nomen eſt, exitiale malum, quadrupes, vtroque elemento infeſtum & terra & flumine, linguæ expers, dentibus ſerratis, eorumque ordine pectinatim ſe ſtipante, maxilla inferiore immobili, vnguibus immanibus, cute adeò inuicta, vt ictus tormento quouis adactos eludat atque repercutiat: tergore metatur locũ nido præ diuinatione quadam & naturali prouidentia eum deligens, ad quem ſummus Nili auctus eo anno ſit acceſſurus: neque alibi incubat oua, quæ candida ſunt anſerinis ſimilia. hæc de Crocodilo ex Plinio lib. 8. ca. 25. Solino cap. 45. Marcellino lib. 22. & Herodoti Euterpe. Addit Plutarchus libro de Iſide, Aegyptios certum coniicere Nili incrementi terminum ibi fore, vbi oua excluſerit femina: nam, cùm in humido fouere nequeant Crocodili, & procul à flumnis alueo parere metuant, ita exactè præſentiunt naturæ tacito inſtinctu quod futurum eſt, vt acceſſu fluuij in pariendo, incubandoque (quod alternis obſeruant mas & femina) vtantur, atque ita oua arida & inhumecta conſeruent. Monemur prudenter rerum ſatagere; longeque antè conſultare atque videre, quàm quid ſtatuamus aut agamus.

Emblema XX.

Carmen eſt Phalecium à Phaleco inuentore ſic nũcupatum, quod & hendecaſyllabum à ſyllabarum numero, quale illud Martial.

Vitam quæ faciunt beatiorem.

GICA-

CICADA insectum est, quod rorem lambendo viuit, nec alterius alimoniæ indigum, cantu se oblectat. Pingi possunt plures cicadæ, quę flosculos (qui ad ornatum varij pingãtur) dehiscentes, & explicitos, rore madidos, aduolitent ac depascant; à ceteris, qui etiãnum intra calyces suos siue alabastros abditi latent, abstineant. Qui sua sorte, licet exigua, contenti sunt, bonis præsentibus fruuntur: liberali interim spe ducti, fore, vt aut industria aliquid adiiciat, aut principum liberalitate accedat, aut hereditas portum ostendat; quod omne lucro deputant, & veluti probè sibi feneratum pretereunt. Non dissonum hinc est Italicum hendecasyllabum.

Di questo mi contento & meglio spero.

Emblema XXI.

INSIGNIVM vsus peruetustus est, quando Anubin & Macedona, Osiridis filios, armorum insignibus vsos fuisse iam tummemorię prodidit Diodorus, canis exuuio alterum, lupi rostro alterum, tanquam animalibus ab ipsorum natura non alienis. sic Tideus apud Aeschylum in clipeo depictum præfert cælum stellatum cum luna medium vmbonem occupante: Hippomedon Typhonem fumos ore efflantem: Parthenopæus Sphingem: Perseus Gorgonis colubriferũ caput; Veneris genetricis Iulius, alij Pegasos, Minotauros, Harpyias, Leones, Vrsos, Aquilas, Angues, Fuscinas, alius aliud. At gẽtis tuę istud insigne aut Symbolũ, Sambuce doctissime, nõ otiosũ ac iners aut ingloriũ existimo, in quo visuntur

binæ

binæ grues (non ſine cauſſa Palamedis, vnius inter omnes Græcos ſolertiſſimi artium inſignium inuentoris, aues nuncupatæ) hinc pedibus ſaxum, firmitatis argumento; illinc cor, frontem & retinaculum omnium honeſtarum actionum, concorditer complexæ, roſtriſque annulum aureum, ceu debitam ſibi mercedem appetentes. Multiplex hîc cognitio animum ſimul præſtringit: nam vti Grues altiuolæ ſunt, nubila volatu tranantes; ita doctiſſimus quiſque non humo aſſidet, ſed mente cæleſtes etiam ſedes addit, imò penetrat; neq; id ſolùm, verũ etiã gloria æternitatis affectatrice, ſidera pulſat, & nubibus caput inſerit.. Eædem etiam vigiles, quòd noctu lapidem pede ſuſtinent, vt oppreſſas ſomno, laxatis neruis, ſtrepitus cadentis lapidis expergefaciat, diligẽtiæ ſummæ indicium faciunt.. Quam iſtarum auium ſollertiam in exemplum rapuiſſe mihi videtur Alexander Macedo non abs re Magni nomen adeptus, qui globum argenteum brachio capiti ſubdito tantiſper continebat (quoties lucubrandum illi erat) dum remiſſo neruorum tenore delapſus, tinnitu peluis ſubiectæ, ſomnum illi abrupiſſet. Annulus verò (quẽ Promethei inuentum perperam, vt quo ipſe Caucaſo alligatus fuerit, alij Lacedæmoniis falsò attribuunt, quòd ferreus illis in vſu fuiſſe legatur) in ſe recurrens & ἀπείρων, immortalitatis nunquam vllo ſæculorum ſpatio finiendæ index eſſe meo quidem iudicio videtur. Quòd ſi hariolari in re mihi obſcura licebit, crediderim duorum coniunctiſſimorum fratrum operam præclaram Principi aliquando
ſuo

ſuo nauatam, maxima conſtantia pariq́ue concordia, iſta genti tuæ peperiſſe inſignia, laudabiliore ratione, quàm cicatricum inſignia Salluſtianus ille commendarit; vt, quibus gloriæ infinitas, annuli opes, adamantis argumẽto à Principis liberalitate honeſtamentum ac decus acceſſerint. Effigiationem quid attineat præſcribere, cùm per ſe ipſa è ſuperioribus abunde eluceſcat?

Emblema XXII.

Carmen eſt Heroicum cum dactylico Almanio tetrametro acatalectico, cuiuſmodi eſt illud Boetij:

Tunc me diſcuſſa liquerunt nocte tenebræ,
Luminibusq́ue prior rediit vigor.

ORVS Apollo qui Hieroglyphica ſcripſit, refert Leonem, vbi febricitarit (familiaris autem huic feræ morbus febris eſt; præſertim quartana, ſi Phileti, qui de animantibus græcè ſcripſit carmine, credendum eſt) ſimia ſolere veſci, ſaluberrimæ eſcæ loco. Non repugnat Plinius, niſi quod morbi vim eleuans, ægritudinem faſtidij tantum ſentire dicit, in qua medetur ſibi, guſtato ſimiarum ſanguine, quæ laſciuia immodica in rabiem eum agunt. Confirmat idem & Philoſtratus lib. de vita Apollonij tertio: Leones medicinæ gratia ſimiis inſidiari ſcribens. Quin & Aelianus omnigenæ hiſtoriæ lib. 1. cap. 9. ægrotanti leoni cetera remedia inutilia ſcribit, præter ſimiã, cuius eſu priſtinam valetudinem recuperet. Idem in libris de animalibus lib. 5. cap. 39. medelę rationem & morbi diſcrimen diſtinctius his ferè verbis aperit: Leo, inquit, ſupra modum ingurgitato

gitato cibo, remedium quærit, aut à quiete abstinentiaque, aut simiam nactus deuorat: quo cibo alui proluuium excitatur, molestaque saburra exoneratur. Simiis aptissimè comparari possunt impostores, assentatores, & parasiti, qui ad gratiam loquuntur, & principum auribus insidias faciunt: siquidem δημοπιθήκους velut populares Simias vocat Aristophanes eos, qui plebi assentantur & obsecundant, quando & πιθηκίζειν, quod Simiari notat, pro fallere græca lingua vsurpat: est enim animal istud ad imitandum omnia dextrum, & habile. Tales autem pestes si quis aula exturbaret princeps, næ ille verè Augiæ stabulum repurgaret, & cum Hercule ac Constantino monstrorũ domitor dici posset: hoc enim Aurelius Victor Constantino tribuit, qui aulicas illas pernicies, tineas soricesque palatij appellare solebat, vt Anaxilaus, opum vermes, quibus confectis & expulsis, ad incolumitatem rerũ & sanitatẽ cuncta redire posse, nõ iniqua spes est.

Emblema XXIII.

Cyrillium metrum est, constans pentimetro hypercatalectico, quale hoc:

Pulchra puella comas ambit sibi palmitibus.

PALMA Aegyptia Theophrasto à fructu Balanus dicta, arbor est magna, non recta, sed contorta, folio myrto simili: Dioscoridi (à quo pictura peti potest, expresso eius vno ramo) πώμα, à succci copia qui in poculi vicem conuertitur, et ab arcẽda siti adipsos quoq; vocata. Hæc priusquã maturuerit decerpta, sitim sedat: sin matura

sumatur,

ſumatur, ſenſum intercipit, greſſum præpedit, linguam retardat, & obſeſſis mentis ac corporis officiis, ebrietatis vitium imitatur, vt Solinus memora tcap. 45. Memorabilium. Admonet hoc ſymbolum curioſam & profundam diuinarum rerum inueſtigarionem, eamque maturis iam fructibus factam, hoc eſt, ab ijs qui myſteriorum omnium cognitionem abſolutam ſe adeptos putant, periculoſam eſſe: nam quo altiùs iſti laborãt arcana de Deo eiusque vniformi Trinitate perſcrutari, hoc maioribus altioribusque tenebris inuoluuntur, & in diuinitatis abyſſum ineluctabilem corruunt. Simonides ſapientiæ nomine percelebris olim rogatus ab Hierone Syracuſarum rege, Deum vt ſibi definiret, popoſcit ſibi diem vnũ: poſtridie rogatus vt fidem exſolueret, bidui ſpatium petiit: cũq; ſæpius dierũ numerum ingeminaret, atque Hieron admirabundus eius facti rationem requireret, reſpondit ſibi tanto intricatiorem obſcurioreq́; videri rem, quanto diutius conſideraret. Quò ſpectaſſe Aegyptios ſacerdotes puto, qui ſonum tantum vocalium litterarum inconditum accinebant, indicantes ſe nulla ratione de Deo certi quid & explorati poſſe expromere. In hanc ſententiam detorſit, iſtud ſymbolum Hugo Eterianus, non poſtremæ eruditionis Theologus, cum de Spiritu ſancto aduerſus Græcos diſſerturus ſic initio operis loquitur: Dum ſupremæ philoſophiæ principium delibare aggredior, aquaticæ mihi videor teſtudini eſſe ſimilis, quæ fretum tranare cupiat,
ſtupore

stupore cogitatus obsidetur; mens tabescit; lingua tanquam Aegyptiam palmam, quæ apud Græcos Adipsos (malè enim adiperos ibi legitur) vocatur, gustauerit, retardatur. Appositè me hercule symbolo vsum vides, in explicanda prouinciæ, quam arduam aggrediebatur, difficultate: nam diuina natura ne angelicis quidem, nedum humanis linguis enarrabilis est, aut comprehensibilis, vt D. Martialis Lemouicensis Episc. scribit in epist. ad Burdeg. quod ipsum & Plato non tacuit, Deum indictum & innominatum vocans, quem inuenisse haud sit facile; intellectu comprehendere, impossibile: aut, vt Hermes Trismegistus inquit, Deum mente complecti res est ardua, sed sermone enunciare, impossibile. Huc spectat Iambus antiquissimus, quem ex ore Socratis fluxisse, lib. de recta Confess. memorat Iustinus martyr.

Οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισι τῶν θείων σαφές. id est, Rerum diuinarum nihil mortalibus exploratum est: quo innuitur, qualia sint diuina, non esse inquirendum scrupulosiùs. Præstat itaque immaturas palmulas decerpere in sacra philosophia, quæ sitim arcent: quippe cùm videamus sophos istos qui maturis frui se solos arbitrantur, arentibus faucibus, lingua impedita, ingenio hebescente ac caliginoso, gressuque malè nutabundo, in ea sursum ac deorsum iactari volutariq; & sapientem Athanasij admonitionem sequamur, docentis, lib. 3. aduers. Arrianos, curiosâ & accurata persuasione potiorem esse fidem simplicem.

Potest

Poteſt ſymbolum referri & ad captioſas ſpinoſasq; diſciplinas,quæ cum fructu delibari poſſũt primoribus(quod dicitur)labiis; ita nãque ſitim reſtinguere valent:in quibus tãquam ad Sirenæos ſcopulos deſidere atque cõſeneſcere, id demũ inſanum eſt ſtudium:nam vbi eò res venerit,ſtupidi,cæci,dulciq́ue veneno ebrij,argutiarũ fuligine audientiũ oculos præſtingere gaudent,ſed euanida,ſanctiſſimæq́; diſciplinæ nomen emẽtiũtur interim,vt lucentè diſſerit Herodes Atticus apud Gelliũ,lib.1. Neque malè vita aulica, huic Adipſo arbori comparari poſſit, quam aliquantiſper ſequi & deguſtaſſe ante maturitatem fuerit non vtile,ſed cuius illice ſucco, vbi maturuerit,plenis faucibus imbui,in eáque non immorari tantùm, ſed & immori, omnem noſtri agnitionem obliterat, mentem ſanam exulcerat, faſtu inflat, & Pallante(quem libertos ſuos nunquam alloquio dignatum ſcribit Tacitus lib.13.) inſolentiores reddit:nam ex infinitis vix vnum illîc Eutherium inuenias, quem in Conſtantij Imperatoris comitatu ſolum integrum, fidei continentiæq́ue cultorem exſtitiſſe, Marcellinus commemorat, lib.16. A ſuperiore,quam primo loco dixi,ratione non abludit fortaſſe, quod refert Clemens Alexandrinus in Aegyptiorum ſacrorum cæremoniis,poſt cantorem,qui principem locum obtenet, ſequi Horoſcopum flaminem, qui altera manu Horologium, altera Palmam ſymbola gerebat.

Emblema XXIIII.

Carmen est hexametrum cum trimetro senarióue Iambico.

PRODITVM est à Plutarcho libro de Iside; Phidiam clarissimi nominis statuarium, finxisse Palladis simulacrum, pedibus prementis Draconem; & alterum Veneris apud Elæos, pede calcantis testudinem: argumento in illa custodiæ sui, quæ virginem deceat; in hac silentij curæque rei domesticæ, quæ matronam deceant. Draco autem appositæ Palladis (quam perpetuæ virginitatis honore insigniuerunt poëtæ) pedibus substernitur, vt sedulam pudicitiæ, cui mille tenduntur insidiæ, curam virgini incumbere significetur; siquidem acerrima oculorum acie præstare Draco perhibetur: quo nomine thesauris omnibus custodiendis (inter quos aureo velleri, hortisque Hesperidum) eius operam assignauit antiquitas. Pingitur autem Minerua virginis specie, oculis acribus & glaucis, hastam dextra, clypeum læua tenens: cuius vmbo Gorgonis anguicomæ caput præfert, veste ad talos vsque demissa, galea caput muniente, subiecto pedibus Dracone, cuius caput hastam attingat. ita enim ferè à Pausania in Atticis, & à Cornuto depingitur. Venus nuda pingatur, serto myrteo redimita intercurrentibus rosis, cæsto, hoc est, baltheo vario & pulcherrimo infra pectus ambiente, dextra tenens tria mala aurea, læua columbam, pedibus testudinem calcans. Symbolicè nuditate simplicitatem & apertum pectus vxoris demonstrari

ſtrari exiſtimo : per columbam puritatem & blanditias: per aurea mala, caſti amoris illicium: per cæſtum, coniunctionem deuinctionemq́; animorum : per teſtudinem, & ſilentium & anxiam rei familiaris curam, quippe cùm ſummo ſilẽtio ingrediatur teſtudo, domumq́ue ſuam ſemper ſecum circumferat, vnde domiportam dixi, ex Cicerone libro de Diuinatione ſecũdo, vbi veteris poëtæ verſum cõmemorat, ænigmaticè teſtudinem circumſcribentis, Terrigenam, herbigradam, domiportam, ſanguine caſſam.

Emblema XXV.

HAEC germana eſt & viua medici Icon, quæ quia propter conciſam breuitatem obſcurior eſt & intricatior, libuit eam per dialogiſmum reddere prolixiùs pluribus verſibus, vt explicatiùs ſingula paterent.

Qui Deus es? Phœbo ſatus atque Coronide. habes cur
Sceptrum? agris vt rex impero. quid reſides?
Sit ſedato animo medicus. quid verticem inumbrat
Laurea? perpes enim viuit ab arte decus.
Nodoſo baculo quid nitere? difficilem artem
Id notat. hinc cur ſtat Gallus, & inde Draco?
Cura vigil medicum decet ac cuſtodia. quid vult
Sub pedibus Canis? hoc ſymbolon eſt fidei.
Quídue tegit mentum propexa incanáque barba?
Longa ætas firmat iudicium atque fidem.

Aeſculapius Apollinis ex nympha Coronide filius, in deorum numerũ olim receptus fuit, quoniam rudem adhuc & vulgarẽ medicinæ ſcientiã paullò ſubtiliùs excoluiſſet, vt Cornelius Cel. ait;

quanquã Trismegistus, interprete Apuleio, medicinę repertorem falso nominat. Huius simulacrũ variis modis effigiauit antiquitas: nam apud Sicyonios imberbem stetisse altera manu sceptrum; altera pineam nucem obtinentẽ, memorat in Corinthiacis Pausanias. in eadẽ historia refert à Trasymede Pario exsculptum fuisse Aesculapium in solio sedentem, baculum tenentem manu, altera caput Draconis mulcentem, cum accubante cane. Consentit in multis & Festus Pompeius, lauream insuper illi attribuens. Ego collectis symbolis omnibus, & quasi in vnam (quod dicitur) myconum coniectis, talem fermè medici siue Aesculapij iconem conflaui. Virum grauem pinxero, barbatum, throno insidentem, laureatum, sceptrum gerentem altera manu, nodosum baculum altera, adstantes illi hinc Draconem, hinc gallum, stratumque ad pedes canem. Nunc commenti, symbolíue rationes subiiciam. Aesculapij nomen haud temerè in medicum cõpetit, quippe cuius sit placidè curare ægrotos. id quòd Gręcis sonat vocis etymõ ἀσκ᾽ ιν ἠπίως. Barba illi datur velut adultæ & longę multarũ rerum experientiæ argumentũ. Sedẽtis imago denotat, sedato animo, neque vagũ esse debere: Laurea coronatum existimo, ob eximium & immortale ex arte salutari decus. quãquã Festus eò referat, quòd laurus arbor sit plurimorum remediorum. Sceptrũ illi cum Pausania tribuo, vt dignitas medici eo repræsentetur, qui regis in morẽ ægris imperare debet: quo spectat inuectiua Galeni, libro primo Thera-

Therapeutices, medicos sui temporis incusantis, quod mãcipiorũ ritu ægris subseruirent ac obsecũdarent, contra maiorum ab Aesculapio oriũdorũ morem, qui velut reges subditis, & veluti duces militibus, præscribebãt ægrotis quæ fieri vellent. Bacillũ nodosum tribuit illi antiquitas, vt difficultatem significarent artis plurimis rerum discẽdarũ anfractibus nodisq; difficilibus inuolutæ: tametsi Eusebius hoc interpretetur ægrotorũ sustentaculũ: & Cornutus libro de natura Deorũ, quod medici opera confirmemur, ne tam propere in morbos incidamus: Draconẽ assistẽtẽ dant oẽs. Cornutus tũ propter diligentiam in curãdis ægris insomnem, tum quòd medici industria ægri à morbis veluti reiuuenescãt, seniumq; deponãt, serpentiũ more, vnde Macrobius lib. 1. Saturnal. Aesculapij & Salutis simulacris Draco, inquit, subiũgitur, quia præstãt vt humana corpora, velut infirmitatis pelle deposita, in pristinum reuirescant vigorẽ. Præterea constat ædium sacrarum, adytorũ, oraculorum & thesaurorum custodiã olim Draconibus assignatã fuisse, cùm quia acutissimè cernãt, tum propter inuictas vigilias, quod sensit & Fest. at Plin. lib. 29. cap. 4. Draconem Aesculapio sacrum voluit, propter remediorũ, quæ illi insunt, multitudinem. Gallus eidem adiungitur, quòd vigilantissimum sit animal: nam sollicitum & vigilantẽ medicum requirunt res ægroti. Canem illi subiicio, vt animal fidissimum. quid autem medicum magis deceat, quàm indubitatam fidem integritatẽque ægrotis seruare? quæ res Philippum

Acarnanem Alexandro commendatum habuit, licet parricidij crimine, ſed immerito perſtrictum. neque enim placet quod Feſtus ait, ideo adhiberi canem, quòd canino lacte ſit enutritus, quod tamen apud Lactantium etiam legitur.

Emblema XXVI.

Heroicum præcedit Archilochium dactylicum dimetrum hypercatalecticum, cuius generis eſt illa Horatij oda.

Diffugêre niues, redeunt iam gramina campis,
Arboribuſque comæ.

IN nemine Deorum tam prodiga ingeniorum fuit antiquitas, quàm in Fortuna, vt quæ ſola vtramque paginam facere in ratione mortalium fuerit credita. Hinc tot eius cognomina, de quibus alij dixerunt, tot picturæ, tot diuerſa ſimulacra; apud Artemidorum libro de inſomniis ſecundo, Cylindro tereti inſiſtentis: apud Pauſaniam in Meſſeniis, polum vertice ſuſtinentis: apud eundem Cornu Amaltheæ geſtantis, præſente alato Cupidine: apud Cebetem & Euſebium in pila ſedentis & alatæ: apud Lactantium, lib. 3. Copię cornu præferētis cum gubernaculo: apud Plutarchum viſcatæ: ita Fortuna varietatis amica, etiam variè expreſſa eſt. Hanc Smyrna clariſſima Aſiæ ciuitas pedibus carentem exſculpſit, inſtabilitatis argumento; vnde iocus Apellis in Fortunam diuerſa ratione ſedentem à ſe effictam, dicentis eam nunquam ſtetiſſe: Alatam verò eadem Smyrna ſculpſit, vt vagā nulliq; perpetuò addictam. Pingatur itaque ſine pedibus, manum

manum extenſam ita porrigens , vt pennas ſuas comprehendi non ſinat.

Emblema XXVII.

Heroicum eſt carmen cum trimetro Iambico aſſecla.

PERSEAM arborem eſſe Aegypti peculiarem ſcribit Theophraſtus lib.4. de plantis : aſpectu venuſtam,ingentem,pyro aſſimilem cùm foliis,tum floribus,ramisque:cuius etiam poma,quę copiosè fundit, magnitudine pyrum repræſentant, ſpecie oblonga, amygdalacea , colore herbido, nuce intus pruno non diſſimili, ſed minore multo ac molliore,carne dulci admodum ac ſuaui .Qua ex deſcriptione deprehendere licet Perſeam,noſtræ Perſico eſſe congenerem, ſpecie tamen diſſidentem. Nicandri interpres apud Perſas letalem priùs, tranſlatum in Aegyptum , terræ mãgonio ſalubrem euaſiſſe ſcribit:cuius dictis atteſtatur non vno in loco Galenus , & locuples teſtis Iunius Columella li.9.ijs verſib.

Stipantur calathi pomis quæ barbata Perſis
Miſerat(vt fama eſt) patrijs armata venenis.
At nunc expoſiti paruo diſcrimine leti
Ambroſios præbent ſuccos, oblita nocendi.
Quinetiam eiuſdem gentis de nomine dictæ
Exiguo properant miteſcere Perſica malo.

Quibus ex verbis facilè agnoſcitur diſcrimen inter has arbores. Porrò nux huiuſce arboris dura,turbinata, cordis figuræ non abſimilis nucleum operit: innuente ſymbolo , ſapiẽtiam nucleo aſſimilatam, operculo duro , reſeratu difficili eſſe

opertam debere. De hac Plutarchus, lib. de Iside, in hunc modum: Inter plantas, quas fert Aegyptus, Perseam eximiè præ ceteris Isidi sacram esse voluerunt, quòd eius fructus, cordis speciẽ; folium, linguæ representet: nihil enim inter omnia, quæ homini à Deo data sunt, diuinius est sermone, præsertim qui de Deo instituitur, neque maius ad veram felicitatem momentum obtinet. Hæc ille.

Emblema XXVIII.

Metrum est Iambicum trimetrum, cui subiungitur Archilochium. quale est Horatij illud in Epodis:

Plecti nihil me, sicut antea, iuuat
Scribere versiculos, amore percussum graui.

ARBOREM pinxero quercum, vt solidioris ligni, firmioribusque innixam radicibus; qualis virorum principum conditio est, quàm priuatorum, durabilior: cui altrinsecus immineat ex atro & turbulento cælo allatum hominis caput plenis buccis spirans (ita enim ventos pinxêre veteres) decutiensque folia, partim humi strata, viridia licet, partim cadentia, paucis adhuc superstitibus in ramo vno aut altero: cuius caudici circumuoluta schedula loquatur dictum istud Italicè: BASTACH'IO VIVO. Nil mirum est, neque verò absurdum, arbori comparari virum principẽ, quando & Horat. Pompeium Magnum multitudine pariter atq; magnitudine rerum gestarũ clarissimum, allegoricè Ponticam pinũ, & Syluæ nobilis filiam nominet. quin & Lucanus poëta eundem Magnum quercui silua arborum obseptæ,
cadem

eadē ratione comparat. Princeps, etiamsi de gradu sit exactus diro nouercantis fortunæ ludibrio; non patitur tamen generosos illos spiritus ita infringi aut pessundari pro cæcæ sortis libidine, vt quidquam auito progenitorum suorum stemmate indignū admittat: cuiusmodi Gilimerem Vādalorum Regem commemorat Procopius, & nostrum æuum talem non vnum protulit. Idem in virum fortem & infracti pectoris conuenit, honoribus opibúsque per inuidorum suggestiones exutum, contentúmque in otio paupere delitescere.

Emblema XXIX.

Carmini Heroico subiungitur Iambicum trimetrum.

APVD priscos Romanos Flamini Diali tanta in religione habitam fuisse hederam comperimus, vt eam vel nominare, ne dicam tāgere, inexpiabile nefas existimaretur, propterea quòd is frutex vincit atque illigat lubrico palmitum errore, quocunque se applicat, vti Festus Pompeius indicat. Nimirum declarat istud symbolum, sacerdotem castum & ab omni lasciuia Venerea quàm maximè alienum esse debere: quando suos amatores ita circumueniunt Veneres & circumuentos enecant, vt hedera solet arboreas vires complexu arctissimo vitalis succi inanire. Eidem non licebat annulum solidum aut nodosum digitis inducere: nempe vt ab omni animi angore liberum, neque mali cuiuspiam sibi consciū esse debere ostenderet eū, qui rei diuinæ vacaret. Pictura postulat profanū aliquē depingi, qui Flamini siue

 sacrifico

ſacrifico (Flamen autem pileo inſigniebatur, cui virgula oleagina cum pauxillo lanæ erat ſuperimpoſita, cetero habitu noſtris ferè ſimilis, lineo amiculo togæ inducto, vnde Linigerorum nomen) porrigat hederam, ſed abnuenti & veſtigium reducenti, & altera manu exhibeat anulum circularem & ſolidum.

Emblema XXX.

Trimetrum Iambicum monocolon, in quo priores duo verſus reciproci ſunt, qui tranſpoſita à calce dictionum ſerie tranſeunt in pentametros. hoc modo:

Effere ſeruili colla repanda iugo
Irrita taure paras molliter excutere.

NEQVICQVAM ſapit & ferre recuſat iugum, qui ſemel admiſit: quando & Elephantos iuſſa facere, & Leones iuga ſubire videmus haud temerè excutienda. Serò coniugij capiſtrum acceptum deplorat maritus, qui ſemel collum ſubmiſit. Aërem verberat qui publicis muneribus, quæ curanda ſuſcepit, ingratis defungi parat. Pictura per ſe clara eſt.

Emblema XXXI.

Symbolum iſtud ingenioſè & luculenter à Naſone lib. Triſtium ſecundo explicatur, ibi:

Nil prodeſt, quod non lædere poßit idem.
Igne quid vtilius? ſi quis tamen vrere tecta
Comparat, audaces inſtruit igne manus.
Eripit interdum, modò dat medicina ſalutem,
Quæque iuuant monſtrant, quæque ſit herba nocens.
Et latro, & cautus præcingitur enſe viator:
Ille ſed inſidias; hic ſibi portat opem.

Diſcitur,

Discitur, innocuas vt agat facundia caussas:
Protegit hæc sontes, immeritósque premit.

Vsus rei salutẽ præstat, abusus necem aut detrimentum saltem adfert: certè ita demum vnumquodq; aut commodat aut officit, prout eo vel vtare vel abutaris. Lex eadem alio atq; alio sensu accepta, quẽ grauaret, reũ absoluit: innocentẽ inuoluit. Quàm sępe scripturę mẽbra luxata & veluti assulatim conuulsa, aut in partes cõsecta, aut cõmate interstincta, hæreticos armãt, caussa casuros, vbi loci, vnde petita sunt, tenor expendatur aut attentiùs consideretur: ita fit vt eundem locum pro sui defensione Marcion & Valentinus adducant; Christianus eundem rectius indubitatiúsque pro se alleget: hinc tot schismata, tot pestilentes factiones & prioribus sæculis & his nostris inconsutilem illam Christi vestem lacerarunt. Terra & venenorum & omnis boni parens ac alumna, tot pernicies protulit, quot species: tot dolores; quot colores, vt inquit Tertullianus, libro aduersus Gnosticos. ita Lucretius inquirens caussam cur idem alij sit cibus; alij venenum,

Præterea, inquit, nobis veratrum est acre venenum: At capris adipes & coturnicibus auget.

quod & Plinius non tacuit, lib. 10. cap. 72. Venenis, inquiens, capræ, et coturnices pinguescũt: (ea est enim verior lectio quàm quæ habet, capreæ.) Quin & Aristoteli idem non fuit ignotum. Ad picturæ varietatem pingi potest Helleborus niger, siue, veratrum, quam herbam hinc depasti

homines

homines exſpirent ac vitam cum morte commutante: inde coturnices aues & capræ eo pabulo vſæ, vegetæ ſint & agiles. Altrinſecus pingatur ignis, cui aſſideat aliquis, vt rigorem expellat: & in proximo, domus incendio conflagrans.

Emblema XXXII.

Heroicum, cui ſubiungitur tetrametrum Clodum, ſiue Epiſcazon à Plotio dictum, Ariſtophanium nominat Seruius.

PINGITVR mulier ſcabello aut tripodi inſidens, geminas alas ad modum talarium Mercurij expanſas, velut paratum volatui peculium, dextra tenens: læua teſtudinem meritò tardigradam à Pacuuio dictam: rurſus dextro pede terram premens; ſiniſtro in altum elato, ita vt dextræ expromptam agilitatem remoretur pedis dextri grauitas, rurſusque læuæ tarditatem adiuuet pedis item læui alacritas. Mediocritatem auream inſinuat ſymbolum: itemque animi moderationem, ne ita efferamur, vt ſortis noſtræ obliuionem induamus, neue iuxta adagium, ita fugiamus vt præter caſam. Habet affinitatem cum illo Auguſti dicto, Feſtina lentè. Tarditas immodica, præcipitatione caſtiganda venit: & celeritas nimia illaudata eſt & vitium habet. Itaque modus omni in re ſeruandus eſt: atque ita feſtinandum, ne vel tardi, vel præcipitis nomen incurras.

Emble-

Emblema XXXIII.

Iambicum trimetrum Archilochium monocolon, Horati ano illi simile:

Iam iam efficaci do manus ſcientiæ.

VERISSIME dictum eſt ab Ouidio poëta: Naturæ ſequitur ſemina quiſque ſuæ.
Nimirum ita fermè comparatum videmus, vt nihil tam commodè fiat aut dicatur, quod nõ detorqueat, deprauet, ac ſiniſtrè interpretetur calumnia. Propterea ſcitè & feſtiuè dictum eſt à Theodoro Athenienſi, cùm illi fuiſſet obiectum, quòd multos ſua doctrina deteriores redderet, aliorum id vitio accidere, qui ſiniſtra ipſius doctrinam acciperent, quam ipſe dextra porrigeret. Neque malè ſonat vulgatum prouerbium: Volucres pro ſuo quamque roſtri modulo cantillare: cùm velit innuere, improbos non poſſe non improbè loqui, bonos verò benè. Nempe roſa vtilem mellificio materiam api ſuggerit, araneæ venenum: Quam ſæpè fit vt dictum innoxium, ac ſine fuco expreſſum, huic riſus & leporis ſeminarium ſit; illi Vatiniani odii fomes & incentiuum. Scriptura ſacra, inquit Nazianzenus, in prima Steliteutice: probis eſt virtutis armamentum; at ſceleratis nequitiæ ſtimulus.

Emblema XXXIIII.

Heroicum Alcmanio ſiue Archilochio præpoſitum, quale ſuprà IX. Embl.

BACCHVS cognomento Pſilas, quaſi alitem dicas, Amyclis vrbe Laconiæ exitiali ſilentio nobilitata, colebatur. ſua namque lingua ψίλα alas

vocabant,

vocabant, quò respexit fortasse Catull. eo versu:

At parte ex alia florens volitabat Iacchus.

Voluit autẽ significare artifex, Vinum, si modus adsit, vt tristitiæ curam hebetare; ita ingeniũ agile reddere et alacre, nihilo secius quàm aues pennis euehuntur, vti à Pausania in Laconicis proditum est. Tametsi cum Eubolo sapientiam vino obumbrari dicat Plinius, accedo tamen Plutarchi sententiæ, inuentionem & facundiam vino tribuentis, sic enim in Symposiacis loquitur: Quidam inter bibendum inuentionis acrimonia & linguæ disertitudine, quæ in sobriis ieiuna & contracta erat, seipsos superant, iiq; vini feruore ceu nidore quopiam thureo suffiri atque expleri se sentiunt, metu qui spiritus generosos cohibebat, exploso: est enim vinum fecundissimus liberè ac proinde verè loquendi alũnus, sine quo nullus est ingenij et industriæ vsus. vinum calore (vt inquit Plato) & animum & viscera imbuit. Hinc est quòd Aeschylum nobilissimum poëtam non nisi inter calices tragœdias suas scripsisse legimus: Ennium vinosum ad canenda bella prosiliisse: priscos heroas inter calices grauissimis de rebus consultasse. Neque verò temulentos, siue, quod idem est, rationis egentes, scripsisse aut consultasse, sed postquam mero incaluissent venæ, ac dispulsa esset illa ieiunitatis segnities, verisimile est. Neque alienius à symbolo isto cecinit Niceratus:

Egregio vati vinum fit Pegasus ales.

Pingatur Bacchus puer nudus, imberbis, rubidi coloris, læto vultu, pampinis redimitus, corni-

culis è fronte promicantibus, corpore non obeſo aqualiculi inſtar, ſed vegeto & agili, alis extra humeros extantibus volucer, altera manu botrũ tenens;altera,ſi placet,ſcyphum:oculis viuacibus & cælum ſuſpectantibus.

Emblema XXXV.

ADOLESCENTIAE flos nõ per luxum,deſéſue otium deterendus eſt,ſed veris animi ornamentis tingendus,ſiue id in litterarũ atque artium liberalium ſtudio, quibus ætas prima ad humanitatem informatur, fiat; ſiue in mechanicis, ſedentariis, aliíſue opificiis. ſiquidem laboribus vt duratur virtus atque adoleſcit in maius; ita luxu degeneriq; otio exoleſcit ac diffluit. Laboribus(quos vbique ſanctos agnoſcit ſcriptura ſacra)& vitæ ſubſidia quæruntur, & lætæ ſenectu tis adiumenta comparantur. Labor iuuentæ viribus, dum genua virent, conuenientiſſimus eſt:at ſenectutem decet feriatum à laboribus otium, rerumque partarum vſus. quò ſpectat laudatus ille Ennij poëtæ verſus:

Sicut fortis equus, ſpatio qui forte ſupremo
Vicit Olympia, nunc ſenio confectus quieſcit.

Proinde rectè dictũ eſt à Portio Latrone inſigni rhetore: Quære adoleſcens, vtere ſenex; & in eandem ſentẽtiã à Seneca: Iuueni parandũ, Seni vtẽdum. Pingantur hinc adoleſcẽs expeditis lacertis, nudo capite, ligone terram proſcindens: illinc ſenex abolla pellita ſuffultus, in ſolio accũbẽs ad genialem menſam epulis ſcyphisque exſtructam.

Em-

Emblema XXXVI.

Heroicum comitatum Iambico senario.

PAVSANIAS in Corinthiacis commemorat apud Sicyonios exſtare nobile Veneris ſimulacrum ex auro & ebore ſculptum Canachi clariſſimi ſtatuarij manibus, quæ capite geſtet cæli orbes, alrera manu teneat papauerũ capita; altera malũ. Innuere artificem voluiſſe arbitror, Veneris in omnia animantia potentiam, quando & Iouem ſuum in varias ſpecies mutatum cælo deductum Veneris cauſſa fabulantur poëtæ. Huc ſpectant Lucretij verſus:

Alma Venus, hominum diuúmq; voluptas, capta lepóre,
Illecebríſque tuis omnis natura animantum
Te ſequitur cupidè, quò quamque inducere pergis.
Omnibus incutiens blandum per pectora amorem
Efficis, vt cupidè generatim ſæcla propagent.

Pingatur Venus nuda, myrto coronata, cum puero Cupidine alaro, cæco, pharetra & arcu inſtructo, læua malum aureum tenẽs, dextra papauera, ad ornatum addi poteſt quadriga à duobus cygnis & columbarum pari numero tracta, cui inſideat Venus; nam cygnos eam vehere Horatius, Statius, & Ouidius loquuntur; alij huic muneri columbas deputant: Sappho etiam paſſeres dat. Porrò nemo eſt, qui neſcit, papaueris vim præcipuam eſſe in ſopiendo ſumnoq; conciliãdo, vſq; adeo vt copioſiore eius vſu inexpugnabilis etiã ſomni neceſſitas ac veternus inducatur. Venus autẽ pręſertim moderata, iras implacabiles ſopit atq; remittit. teſtib. Aëtio & Aegineta,

ingenij

ingenij mæstitiam obliterat, animum sedatum reddit, atra bile percitos furiosósque ad sanam mentem reuocat.

Emblema XXXVII.

NEMINI ignotam arbitror nucem Pineam, quam superstitiosa antiquitas Cybelæ olim sacrarat, colliculis quibusdam inæqualem & asperam, ac veluti in gradus quosdam scansilem miræ duritiæ, qui vix, nisi vi ignis expugnati in valuas dehiscunt, & lacunatos torulos reserant, in quibus nuclei dulces resident, magni ad diuersa corporis mala vsus, quos & conos & strobilos nominant peritiores. Hanc insigne, ni fallor, gentilitiũ olim domi tuę mihi ostẽderas, Tennere ornatiss. quando euocatum à Rege in Daniam, humanissimè excepisti, eo ferè emblemate in instrumentũ omne argenteum addito. Cuius ego non aliud fermè symbolum puto, quàm quòd è virtute & eruditione, omniq; sapientia (quo non temere nisi per labores peruenitur) dulcissimus omnium existat fructus, qui sapienti recordationem actorum laborum longè iucundissimam adferat.

Emblema XXXVIII.

Ex Hieroglyphicis notis, quas ignorabiles Marcellinus nominat, petitum symbolũ. Viperæ, inquit Plinius, mas caput inserit in os, quod illa abrodit voluptatis dulcedine. Cõfirmat hoc Orus Apollo, addita symboli explicatione, in hæc verba: Aegyptij mulierem suum maritum exosam, vitæque illius insidiantem, solumq; ob concubitum illi assentantem exprimere volentes, vipe-

ram pingunt, quæ in coïtu caput maris insertum ore complexa, illud morsu truncat. Picturæ ratio per se euidens est.

Emblema XXXIX.

Alcaicum metrum choriambicum, secundum Seruium, quale est Flacci illud:

Nullam, Vare, sacra vite priùs seueris arborem.

PINGATVR columba caueæ inclusa, cui insidietur atq; immineat altrinsecus superuolans aquila: potest autem in superiore pariter & inferiore caueæ limbo, ascribi hic versiculus.

IL MAL ME PREME, ET ME SPAVENTA IL PEGGIO. Innocentum angustias aptè exprimit symbolum, quos non ita satis tutatur sua tenuitas & rei familiaris angustia, quin mille discrimina ab impostoribus & rapace hominum genere illos circumstent.

Emblema XL.

Carmen est Aeolium, à Sappho modis Aeoliis delectata, frequens in vsu habitum, teste Terentiano Mauro, quale memorat istud:

Cordi quando fuisse sibi canit Atthida
Paruam, florea virginitas sua cùm foret.

NEMO est tam perfunctoriè in poëtarum libris versatus, cui non suboleat Amorem fingi ignẽ esse quendã occultũ, qui cor iecúrue, propriã illius sedem insideat, & præsens absensque vitalia noctes ac dies depascat; vnde illud est de Didone dictum: Et cæco carpitur igni. Et illud: Est mollis flamma medullas. item illud: Quisquis amat, vritur igne graui. atq; adeò Xenophon ipso etiam igne flammaque torrentiorem illum facit,

vtpote cùm ignis tangentem ſolùm vrat & vicina depopuletur: hic verò etiam in procul obtuentes & longo terrarum tractu ſeparatos, ardentes ſuas ſagittas acuat. quod inquit Horatius. Itaque aptè faci comparatur, quam & ſua flamma depaſcitur; & vicinus ignis, cui imminet, conſumit. Pingatur fax cerea paulatim liqueſcens vi ignis propinqui, & accenſo ellychnio ab altera parte ſeſe conſumens: cui, ſi lubet, addi poteſt Italum hendecaſyllabum.

ARDO D'APPRESSO, ET DA LONGE MISTRVGGO.

Emblema XLI.

Senarij ſunt Iambici acatalectici.

CLEMENS Alexand. lib. 5. Stromatum refert ex Pherecydis Syrij auctoritate, Anacharſim Scytham pingi ſolere, læua manu genitalia operientem, dextra os compeſcentem, ad modum Harpocratis Aegyptij: eoq́ue ſymbolo innui, debere nos ſuperare vtrumque quidem, & libidinem nimirum ſeu voluptatum ſeminarium, & linguæ petulantiam, ſed hanc potiſſimum. Laërtius ait ſtatuis huius philoſophi additam fuiſſe ſequentem inſcriptionem, Linguæ, ventri, pudendis impera: quo ſymbolo oſtenditur, garrulam & effrenem linguam infinitorum malorum eſſe cauſſam: luxu fœdius nihil aut ſcropha dignius: & libidinis incẽtiuum, velut Circeum poculum, ex hominibus belluas nos facere.

Emblema XLII.

Aristophanium Iambicum tetrametrum brachycatalecticum monocolon.

IN describenda Sphinge dissentiunt inter se auctores. siquidem eam triformem fuisse belluam fabulatur Palæphatus corpore canino, facie puellari, alis volucris voce humana. Zezes Lycophronis interpres leonina specie antrorsum, posteriore humana vnguibus gryphinis, aquilæ alis eam depingit. Ausonius quoque triformem describit illis versibus in grypho ternario:

Terruit Aöniam volucris, leo, virgo triformis
Spinx, volucris pennis, pedibus fera, fronte puella.

Psellus in allegoriis biformem facit, vmbilico tenus elegante forma puellam, cetera hispidam, cauda oblonga, & ferinis pedibus, lingua Atticissante & Pythagoræa, hoc est, diserta & sapiente: Aelianus etiam lib. 12. de animal. cap. 7. διφυῆ καὶ δίμορφον biformen & duplici constantem natura, ab Aegyptiis effingi sculpique commemorat, mistura leonini & virginalis corporis in vnum conflata: idque Euripidis testimonio confirmat. Suffragantur illi Orig. lib. 1. contra Cels. dimidia sui parte virginis formam præ se tulisse scribens, & Clemens. Iam verò Diodorus Siculus, & cum Solino Plinius in Simiarum genere enumerant Sphingas, comis villosas, prominulis mammis, & dociles: quæ nihil ad nostrum institutum, nisi quòd fabulæ biformis monstri attestātur. Quid dicam quòd Dion Chrysostomus Sphingē allegoricè inscitiam exponit: at Psellus

pro

pro homine è dissimilibus constante, siquidem pars nostri rationalem facultatem obtinet, pars brutam naturam sortita est. Non ad symbolum veniamus, quod ex Clementis Alexandrini sentẽtia adscribam. Sphinx inquit lib. 5. stromatum, pro delubris statuebatur apud Aegyptios, vel quia altis inuolucris operta sit omnis de Deo ratio, & mortalium sensibus obscura atque imperuia: vel quia amare pariter & timere Deum teneamur, ac diligere quidem vt piis mitem & benignum: metuere verò, vt inexorabilem meritoq́ue iustum vindicem scelerum erga impios: siquidem Sphinx humanam pariter & belluinam speciem representat: vt nimirũ ferina, forma terribilẽ eius duritiam & asperitatem in exigenda ab impiis vindicta insinuet: humana, facilem atque obuiam erga pios clementiam. Hanc in symbolo interpretationem secutus sum, tametsi aliter exponat Synesius Ptolemaïdos Episcopus longẽ doctissimus in libro De regno, & repetit in libris de Prouidentia, in hanc ferè sententiam: Sphingem Aegyptia gens antè delubra consecrauit, vt sacrum symbolum coniunctionis virtutum, fortitudinis, & prudentiæ, dum ferina species robur representat; humana prudentiam: robur namque prudentia duce destitutum, temerè citraque consilium & iudicium rapitur, miscens atque confundens omnia: rursus ingenium & industria aut prudentia, quantumuis magna, nisi manus habeat administras, inutilis est atque euanida. Sed hoc eius inter-

pretamentum ideo respui, quòd aliud huius rei symbolum eadem gens dederit: de quo diximus embl. XIII.

Emblema XLIII.

VT fulminis, ita & procellæ eadem est ferè natura & vis, vt validissima quæque ac renitentia sternant, euertant, dissipent. Idem est liuoris ingenium. Contra arundinem contumacem aduersus sæuientium nimborum impetus, domitricemque ruentis cæli videmus, nec aliis armis, quàm patientia quadam tutam. Neque verò alia est æquitatis animi ratio, quæ inuicto robore despuit, ac perferēdo inuidiam ceteraque mala superat, gloriæ immortalis quæstu opulentissima, vbi temeritas succumbit, quam laudem inuenit sępius. Qui vitæ honestati innititur fortiter patiens, is & tutè viuit, & de inimicis triumphat serò, talique fortuna etiam adiumento esse solet, quod Cornificius dixit. Picturæ ratio obuia est, vbi ventus aliquis tumidis buccis inspirans, ingentes arbores & confringit medias, & reuulsas radicitus profligat, illæso perstante arundineto.

Emblema XLIIII.

PRODICVS Ceus philosophus librum conscripsit Horarum nomine, in quo fabulatur Herculem viā ingressum, fortè incidisse in Virtutem ac Vitium; quarum vtraque magno studio illum in suos mores vitæque institutum pertrahere conatæ fuerint: tandem victum in partes Virtutis concessisse, eiusq; sudores antetulisse insidiosis ac titillatricibus Vitij voluptatibus deliciisq;. Nar-

rationem omnem licet petas ex Xenophonte, libro commentariorum de dictis factisque Socratis secũdo. Meminit Cicero de officiis lib. primo. Sillius Italicus elegãter hãc fabulã trãstulit li. 15. Punici belli, ad Scipionem, cui de bello in Africam cogitanti dextra læuaque adstitisse hinc Virtutem, illinc Voluptatem fingit, addita vtrique oratione ad persuadendum efficaci. Simili ratione Lucian. in somno apparuisse sibi Statuariam & Doctrinam comminiscitur; quarum vtraque sui studium illi persuadere conata sit. Simile commentum est apud Poggium de Industria & Pigritia per somnum cuidam apparentibus. Tendunt omnia ad vitæ institutum delectúmque, qui à Deo animarum ephoro seu natura, cùm pubescimus, proponitur: id namque tempus aptissimum deligitur ad ingrediendam certam aliquam viuendi viam. Neque verò aliud est Paridis iudicium, quàm delectus adolescentis in persequendo hoc aut illo vitæ instituto, dum aut recta ratio eum ducit ad verorum bonorum, hoc est, Palladiæ vitæ amorem; vel animi affectus vecordia seductus, ad Venereæ & in speciẽ pulchræ formæ admirationem rapitur & inclinat, vti vult Proclus Diadochus in Platonicis commentariis.

Emblema XLV.

Hexametrum, cui subiungitur Iambicum dimetrum catalecticum.

APVD Sain inferioris Aegypti regionis metropolin, in vestibulo fani Mineruæ sacrati-

hieroglyphicum ſymbolum exſculptum fuiſſe hoc ordine commemorat Plutarchus in libro de Iſide: nimirum Infans, Senex, Accipiter, Piſcis, Hippopotamus ordine ſequebantur: quo admonebantur à primis vitæ initiis ad extremum vſque eius terminum, animis hominum inſidere debere, quòd Deo nihil ſit magis inuiſum atque exoſum, quàm impudentia. Accipiter autem Dei ſignificationem habet, quoniam ea auis ceteras antecellit & acie obtutus, & volatus pernicitate. Piſcis vero odij latẽtem ſignificationem pręfert, propter mare elementum humanę naturæ inimicum. Hippopotamus denique impudentiam notat, vt qui genitori quoque ſuo non parcat, eóque necato vi matrem ineat. Eſt autem Hippopotamus ſiue Equus fluuialis, ſoli Nilo cognitum animal, corio & pilis veſtitum; vt vitulus marinus, quaternis pedibus, vngulis bifidis, quales bubus, dorſo equi & iuba, roſtro reſimo, cauda tortuoſa & breui, dentibus aprorum aduncis, animal præ cæteris ſagaciſſimum, vt quod in arundinetis ſuccisis cubile ponit, tramiteſque à pabulatione auerſis veſtigiis varios diſtinguit: & ex voracitate nimia pigreſcere ſe ſentiens, arũdini pręacutę crure impreſſo, ſanguinis profluuium elicit, eaque inanitione ſibi medetur.

Hæc fermè de Hippopotamo ex Ammiano, Plinio, Solino.

Emblema. XLVI.

Carmen eſt Antiſpaſticum tetrametrum, eius generis quod à Seruio Honorato tali exemplo comprobatur.

Mœce-

Mœcenas atauis, Lydia quos fert, genite.

INTER cetera, quæ leoni sæuissimo animali terrorem incutiunt, enumerat Plinius lib. 8. cap. 16. circumactos rotarum orbes, & cantus gallinaceorum, sed omnium maximè ignes. Confirmat hoc Orus Apollo, nulla re magis domari atque frangi leonis feritatem, quàm accensis facibus. Iræ tumor haud ferme compescitur meliùs quàm documentis præceptisque cælestis philosophiæ, quæ facis instar mentem illuminat, & ab indomita præcipitis affectus rabie cogitationem auocat, sanæque doctrinæ suggestione munit, & animi tranquillitatem conciliat. Præterea & supplicij metus nõ irã moderatur modò, sed & cęteros affectus velut iniecto freno cohibet. Iræ significatio à tædis non est aliena: nã & definiunt eã sanguinis circa cor ardorẽ, vnde Lucret. lib. 3. *Est etiam calor ille animo, quem sumit in ira,*
Cùm feruescit, & ex oculis micat acriùs ardor.

Quod ad picturam attinet, pingatur fax ardens, & Leo qui auersetur ignem illum.

Emblema. XLVII.

Carmen est Alcaicum dactylicum monocolon, constans pentemimeri iãbica, et gemino dactylo, simile illi Horatiano:

Fauete linguis, carmina non priùs.

PINGATVR Ceruus pernicissimo cursu fugiens, sed obliquato nõnihil collo, sagittam vulneri hærentem respectans, vt aliqua ratione doloris sensus exprimi videatur. Expressum ex illo Hetrusci poëtæ versu, qui etiam non absurdè appingi potest. DI DVOL' MI STRVGGO, ET

ET DI FVGGIR'STANCO. Qui æger animi peregrinando & trans maria currendo doloris fastidium leuare se posse sperat, non absimilis est huic Ceruo; nam & ægrimoniæ vulnus animo circumfert,& opes atterendo,ac in ignota incurrendo hospitia,dum malè tractatur, lassescit, cruditatemque vulneris adauget.

Emblema XLVIII.

Heroicum est Archilochio tetrametro adiunctum.

DESVMPTVM est ex Plutarcho, libro de Iside sæpius antea citato, vbi sic ait :In Creta Iouis fuit statua, auribus mutila: quo symbolo innuere voluit artifex,principem & qui ius in omnes habeat, non debere alicui aures suas mancipio dare.hoc est,ita accommodare,vt ab illo possessæ videantur, vtque illarum obsequio abuti queat. Nihil perniciosius est quàm quòd aures in omne patentes princeps habeat: id quod Marcellinus lib.16.de Constantino Cæsare prædicat, turpem tanto Imperatori maculam adspergens; contrà quàm præclarum acroama & elogium Iuliano lib. 18. idem tribuit illius patrueli,quo prędicat eum personarum indeclinabilem iusti iniustique fuisse distinctorem :addito & documenti vice exẽplo laudabili,quod huiuscemodi est:nam cùm Numerius, Prouinciæ Narbonensis rector, peculatus insimulatus,rationibus crimen obiecti facilè dilueret,ac Cephidius orator hominis innocentiam acerrimè oppugnaret,inopsq; documentorum exclamaret: Neminem quenquam nocentem fore, si infitiari sufficeret: Iulianus sapienter

ex

ex tempore subiecit, Ecquis tandem innocẽs erit, si accusasse sufficiet? Nõ alienum hinc est Alexandri Macedonis factum, altera manu opposita aurem obstruentis, vt orę seruaretur integra.

Emblema XLIX.

Trochaicum Sotadicum trimetrum acatalectictũ monocolon, quale illud apud Marium Seruium.

Arua sicca nimbus intrat, ite læti.

CVLEX insectum flammæ splendore mirę gaudet: itaque lucernis aduolitat, moxque exustis alis concidit, atque interit; vnde & Pyraustæ gaudium & interitus, in prouerbium abiit. Non absimilis est condicio amantis, qui inescatus amoribus, temeritatis suæ fructus metit, & quem deperit, igne perit: quò spectat Aeschyli Tragici poëtæ senarius:

Pyraustæ inertem pertimeo necem nimis.

Potuit & pudicus amor huiusce calamitatis sensum incurrere, quando Euadnen legimus præ nimio coniugis Capanei amore seipsam vltro pyræ ardenti iniecisse: Portiam legitimi amoris singulare ornamentũ, marito Bruto exstincto, ardentibus carbonibus ore haustis, vitam abrupisse, testante Valerio Maximo; nam Dido se ipsa ferro cõsumens dubium in vtramuis partem exẽplum attulit: ita vt picturæ per se alioqui manifestę adscribi queat versiculus Italicus.

COSI DI BEN' AMAR PORTO TORMENTO.

Emblema. L.

COMPLECTITVR istud emblema ternas præcipuas vxoris dotes, nimirum residem domi suę operam (cuius explicatio XXII. emblem. elucescit) deinde opum mariti industria quæsitarum custodiam, postremò linguæ continentiam. Pingatur itaque recto corporis statu mulier, dextra clauium fascem præ se tenens; læua ori opposita, qua specie Angeronia Dea, silentij præsul, prænexo obsignatoque ore figurabatur apud priscos.

Emblema. LI.

ADAMAS vt inter gemmas facilè principatum obtinet, neque mirum, quippe cui vis indomita nomen Græca interpretatione dedit; ita duarum violentissimæ naturæ rerum, ferri ignisque contemptricem vim singulari prærogatiua iam olim possidet, atque auctoritate scriptorum veluti mancipi tenet: quando enim incudes, nedum malleos ferreos dissilire inusitata sua duritie faciat; hinc est quod adamantem (quem opum gaudium præclaro elogio nuncupat Plinius) reliqua vi omni infragilem atque inuictum, solo hircino sanguine, nec nisi recenter à cæde feruente, rumpi posse naturalium rerum ventilatores negant. Emblema desumptum est (ne quis nobis fascinus à maleuolis obrepat, qui candidè nostros labores in publicum proferimus) è librorum Pragæ, quæ Bohemiæ copiosissima facilè & literarum studiis celeberrima est ciuitas, excusorum frontispicio: vti annulus pala inclu-

sum

ſum habens adamantem, decuſſatim præfert hinc ſecurim Amazoniam; inde trullam ferream igne ardente coruſcam.

Emblema. LII.

Carmẽ eſt heroicũ cum Archilochio dactylico hypercatalect.

TRES ſunt capitales veræ laudis ac honeſtatis omnis hoſtes; tres exitiales peſtes, Inertia, Gula, Venus. Hæ nimirum ſunt pellaces illæ Sirenes, quibus ſapientiæ adumbrator Vlyſſes aures obſtruxerat: hæ veræ Gorgones torporem menti induſtriæque conciliantes: hæ ipſiſſimæ Harpyiæ animorum pabuli depeculatrices, quæ patria, hoc eſt mentis bona comedunt, ratione exuunt, animique lumen excæcant. Pingatur homo Sardanapali aut Bonoſi cuiuſpiam ſimilis, ventricoſus, & obeſus, accumbens reſupinus in lectulo, ſubalaribus culcitris innixus, dextram pateræ iniiciens in menſa appoſita, læua Venerem expapillatam contrectans: addatur ad latus Gloria fugientis ſpecie, retroſpectans, & auerſa manu veluti valedicens. Porrò Gloriæ purpureus habitus, vt latè conſpicuus, aut Attalici generis, tribui debet, cum laurea coronaſempiternitatis teſte: cuius plantis adiicerem talares alas ad modum Mercurij: paludamentum autem illud purpureum aut χρυσόπαστον linguis oculiſque paſſim adſperſum diſtinguerem; tum quia gloria latè in terrarum orbem dimanat; tum quia gloria celebrem omnium ora loquuntur, in eundem omnium coniecti ſunt oculi.

Emblema LIII.

Metrum eſt Iambicum tetrametrum monocolon.

NEMI-

NEMINI non eſt in ore vetuſti poëtæ di-
ctum, Veritas Temporis filia; quod nimirum
tempus in lucem proferat veritatem. Saturnum
autem pro tempore accipi indubitatum eſt. Iam
verò conſtat Democritum dixiſſe quondam veri-
tatem altiſſimo in puteo demerſam atq; obrutam
iacere: vnde ſumpta eſt fingendi Emblematis oc-
caſio. Pingatur virgo nuda Veritas, è ſpecu ob-
ſcuro inter ſcopulos vmbilico tenus emicans, quã
Saturnus libratis in aëre alis volitans, dextra edu-
cit: circumſtent hinc inde tres feminea ſpecie pe-
ſtes, Diſcordia, Calumnia & Inuidia, quæ ſuc-
cinctæ & ligonibus inſtructę, manibus pedibus-
q́ue conentur veritatem egeſta humo obruere.
Nunc ſingulatim perſonarum habitum ac ſpe-
ciem demus. Veritas virgo pingitur niueo &
ſimplici, rugisq́ue carente, amiculo induta, puro
oculorum lumine irradians. Calumniam olim ab
Apelle pictorum coryphæo ita depictam inſi-
nuat Lucian. vt ornatu ſit pulcro, forma egregia,
adſpectu ardente, læua ardentem tædam præfe-
rens; dextra ſupplicem adoleſcentem per capil-
los trahens: Inuidia macie lurida pingatur, obli-
quata oculorum acie, viperis circum caput er-
rantibus redimita, corq́ue humanum ori admo-
uens comedendum. Diſcordiæ, ſiue Litis imagi-
nem dabo Emblemate LIIII. Saturnus autem
operto capite pingatur, ſenis ſpecie, alatus, læua
falcem tenens, aut, vt alij malunt, clepſydram:
reliqua picturæ pars è ſuperioribus patet.

Em-

Emblema LIIII.

SYMBOLVM per se dilucidius est, quàm vt diserto in re clara esse lubeat; quis enim mali omnis parentem discordiam non cecinit, mare cælo permiscere doctam? Pictam hanc graphicè expressit in Satyrarum fragmentis, Petronius Arbiter, quem magna ex parte secutus, eiusmodi picturam dederim. Pingatur mulier lachrymis oculis oppleta, scisso capillitio, comas viperis implexas habens, scabris dentibus & liuidis, sanguinea manu facem ardentem quatiens, quę pedibus follem deprimat, cuius acrophysion siue caput foculum propinquum excitet cum fumo & flamma.

Emblema LV.

MVSCA, meritò ab Homero impudens dicta; qua nullum animal minùs docile putatur, minorisq; intellectus, impudentes alienæ famæ obtrectatores denotat, aut æmulos Zoilos, qui ad bene dicta conniuent:, in vitio læui aut lubrico lapsu immorantur, illudque suggillant. Apis candidi lectoris exemplum est qui Musarum prata peruolitat, & vtilẽ mellificio succum depascitur: aut qui Virgiliano more è fimo gẽmas colligit, ex horridè insciteq; dictis veneres dicendi cõquirit. Pingatur hinc musca iumento hulceroso insidẽs, virusq; depascens: illinc apis thymum floresque delibans.

Emblema LVI.

CITAVIMVS in Adagiorum nostrorum octaua Centuria, prouerbium à Dionysio Longino rhetore vsurpatũ, ψυχῆς γλωττόκομον δουλεία: Animi scriniũ seruitus: quòd ea sit animi retinaculum.

culum, neque ſinat libero nos ore eloqui, & liberaliter expromere, quæ animo concepimus, addicti magnatum ſeruitio, vel ſaltem eorum tyrannide prohibiti, velut iniecto ori freno, cum libertas eloquentiæ nutrix ſit ac parens. Nimirum ea tyrannis ab antiquiſſimis temporibus inoleuit à principibus vſurpata, volentibus flagitia ſua virtutum velaminibus tegi, perfidiam ſpecioſo fidei fuco induci. Ea fauendi vitiis cōſuetudo, vſu ſtabilita, atque in mores recepta, ingenia ſcribentium ſeruitute degeneri ita corrupit, vt nihil ſit ab hac parte ſani, vt ſacroſancta illa hiſtoriarum fides penitus interierit, vt illaudatos Buſires & portenta cæleſtibus propè æquemus. Inde excogitata fuit ingenioſa illa pœna & animaduerſio, qua libri incendio abſumi iuſſi ſunt Senatuſconſulto in Imperatorum, ne dicam orbis peſtium, gratiam: quod de Labieni ſcriptis memorat Seneca, de Cremutij Cordi Tacitus. Emblema petitum eſt ex Philoſtrato in Scopeliani ſophiſtæ imagine, qui deprecatus operam à Clazomeniis imperatam, qua domi ludum aperiret, reſpondet, Luſciniam in cauea cantillare. Pictura per ſe euidens, luſciniam caueæ incluſam poſtulat, ſed deſidem, non volucrem.

Emblema LVII.

DION aurei oris cognomine celebratiſſimus Græcis philoſophus & orator, in Diogene ſiue de famulitio, Emblematis iſtius occaſionem dedit, vbi diuites oneroſa famulorum turba ſtipatos, Iulis (chenilles Gallicè, niſi fallor; millepe-

das multipedásue Latina lingua nuncupat pilosos vermes arcuatim progredientes) assimilat: qui etsi pedum agmen infinitum moueant; reptilium tamen sunt facilè tardissimi : ita enim sonant eius verba , ἔστι τὸ πρᾶγμα ὅμοιον τοῖς ἰούλοις, οἱ μυρίους πόδας ἔχοντες, βραδύτατοι εἰσὶ τῶν ἑρπετῶν Non absimili ratione rtiremes Paridis , quibus Helenam petebat , ob remorum ordinem multiiugum, ἰουλοπέζους, quasi Iuli instar gressiles appellant. His aptissimè Crassi nostri torquati mancipiis locupletes, & Tantali fame conturbatrice nobiles comparantur, qui ansatis lateribus platearum spatia complent, pellitis abollis, & ferarum tergoribus hirsuti, fractoque incessu superbi , multitudinem assectantium ministrorum puerorumque ponè & vtrinque attrahunt. millepedæ non ignota forma est , ac proinde obuia picturæ ratio , nisi quòd venustandæ illius gratia adiici superiore in tabulæ margine torquatus aliquis multo comitatu superbus possit.

Emblema LVIII.

INGENIVM & industria quid non valet ? quid non penetrat , atque peruadit ? quò si accedat assiduitas sedula & indefessa , crebris operis eandem incudem nocte diuque tundentibus, operi instans, ne tum rotundum nescio quid & absolutum (cuiusmodi orbicularis ille scientiarum ductus promittit) exsistat inde necessum est. Vetus illud ac veritati consonum est: Crebris

ictibus quercum deiici, continuæ atque infatigabilis diligentiæ argumento, quod difficillima etiam quæque ea via ſuperentur adeò & perficiantur; Herculeis ac Theſeiis laboribus omnia quamuis ardua, cælum denique ipſum pateant. Verè ille, Labor improbus omnia vincit. Palis & ſtipitibus, quos fiſtucæ adegerint, telluris ipſius ſolum, & ἕδος ἀσφαλὲς (vt Heſiod. canit) pertundi videmus. Has tibi ſublicas, Suſianæ quidem familiæ inſignia, ſed eaſdem pertinacis induſtriæ ſymbola, animo infigas velim, Petre fili, ne torpor hinc te reuocet, inde deſperatio ad ſumma euadendi deiiciat; quin potius iuſta æmulatione ad domeſtici exempli gloriam laudiſque hæreditatem adſpires aſſiduo ſtudio, quod nocturna diurnaque manu tractatum, cunctas tibi difficultates, velut propitia quædam Lucina, peruias aperiet.

AV-

AVCTORVM NOMINA,

E QVIBVS PROFECIMVS, ET QVORVM TESTIMONIO SVMVS VSI.

AElianus.
Aëtius.
Albericus.
Alcæus.
Aeſchylus.
Ambroſius.
Ammianus Marcellin.
Apuleius.
Ariſteas.
Ariſtophane.
Ariſtophanis interpres.
Ariſtoteles.
Artemidorus.
Athanaſius.
Au. Gellius.
Aurelius Victor.
Auſonius.
Catullus.
Cebes.
Clemẽs Alexandrinus.
Cornelius Celſus.
Cornelius Tacitus.
Cornutus.
Diodorus Siculus.
Dion Chryſoſtomus.
Dionyſius Areopag.
Dionyſius Longinus.
Dioſcorides
Epicterus.
Epigrammata Græca.
Eraſmus.
Euſebius.
Feſtus Pompeius.
Fulgentius.
Galenus.
Gregorius Naziãzen.
Harpocration.
Hermes Triſmegiſtus.
Herodotus.
Heſiodus.
Homerus.
Horatius.
Hugo Cardinalis.
Hugo Eterianus
Ioannes Stobæus
Iſocrates.
Iunius Columella.
Iuſtinus Martyr.
Lactantius.
Laërtius.
Lilius Gyraldus.
Lucanus.

Lucianus.
Lucretius.
Lycophron.
Macrobius.
Martius Plotius
Marius Seruius.
Martialis Episcopus.
Martialis poëta.
Nicandri interpres.
Nicephorus
Oppianus.
Origenes.
Orus Apollo.
Ouidius.
Paulus Aegineta.
Pausanias.
Petronius Arbiter.
Philes.
Philostratus.
Pindarus.
Plato.
Plinius,
Plutarchus.
Portius Latro.
Proclus Diadochus.
Procopius.
Psellus.
Qu. Curtius.
Sappho.
Seneca.
Sillius Italicus.
Solinus.
Statius.
Strabo.
Suidas.
Synesius.
Terentianus Maurus.
Tertullianus.
Theophrastus.
Valerius Maximus.
Vitruuius.
Xenophon.
Zezes.
Zoroastres.

CLARISS. VIRO ARNOLDO ROSENBERGO IVRISCONSVLTO, HADR. IVNIVS MEDICVS. S. D.

Exta tibi numeris latebrosa Aenigmata mitto,
Quæ dextra enodes Oedipus arte nouus.
Rosenberge decus Charitum, Musæqúe nouenæ
Rarum ornamentum, præsidiumqúe meum:
Nempe quaterdenos, cum quatuor, ordine gryphos,
Ad numerum tenebris lux rediuiua venit.
Sic Ariadnæo filo duce fugerat olim
Aegides latebras, cæcaqúe tecta domus.
Prima tenet Calamus gracilis: [2] Nix algida: mollis
[3] Spongia: cumqúe [4] Manuthus [5] Libanotus olens:
[6] Ignis edax: [7] Echo resonans: assertor [8] Iesus:
cum [9] Cereris potu, mellia [10] Vina simul:
Fictilis [11] Olla: [12] Vitrum fragile: & nux [13] Castana: [14] Taurus
Hinc sequitur: fœtens [15] Matula: [16] Rana loquax:
Instabile [17] Argentum viuum: [18] Pappiqúe volantes:
Turgidulum [19] Cerasum: pendula [20] Araneola:
Tardigradus [21] Cancer: [22] Paries & structilis: adde
[23] Clysma aluum ducens: [24] Aurea mala super:
[25] Campanũ æs: [26] Limaxqúe piger: [27] Ceruiqúe fugaces:
[28] Pileolus capitis: Veliuolæqúe [29] rates:
Et [30] Membrana, tenax quam cera obsignat aratam:
Mollis [31] Charta: agilis [32] pes: volucrisqúe [33] Pila.

Hinc [34] *Vespertilio sese ordine stridula iungit:*
Et cum dentato [35] *Pectine, dura* [36] *Silex.*
Post agmen claudunt [37] *Morum:* [38] *Canis impiger, atque*
Sol [39] *candens: simul huc,* [40] *ceree Lichne, subis.*
Coniugis [41] *& votum, cui vincla iugalia sordent:*
[42] *Temporis usura: &* [43] *Cos sine fine rotans:*
[44] *Prurigo imponet mordax Colophona libello,*
Qui nostra in lucem prurit abire manu.
En tibi materiem, quæ pangitur ordine, libri,
Qui rerum exponit nomina luce data.
Haud alio tenuis mea nunc tibi Musa litabit:
Complacat magnos vel mola salsa Deos.
Disce fauere orsis, auram adspirato secundam:
Quod cecini, nitida fronte benignus habe:
Neu fallas nugis tua seria: tunc breue volues,
Cùm madidus cenam soluet Iacchus, opus.

I.

Est mihi forma teres: cauus, at non peruius aluus;
Quem medium nodis spissa medulla secat.
Porrigor in caudam, cui barbula vestit vtramque
Oram; qua volucri sum vice remigij.
Exsanguis, de carne tamen satus, huius alumnus:
Nec nisi carnoso vellor ab vsque sinu.
Iam truncus capite, & diffissa cuspide sectus,
Proluo me succo Sepia nigra, tuo.
Vsus abest linguæ, tamen illa exerceo parte
Ius necis & vitæ: tristia bella sero:
Componoqúe animos: regum iras mitigo & arma.
Atro selle mea aut spicula melle madent.
Hoc potior lingua: sine me moritura quòd huius
Sit soboles: nostram sæcula longa manent.
Illa etiam solas præsentis manat ad aures,
Nostra vel immenso, qua patet, orbe sonat.

ALITER, SED E GALLICO IDIOMATE.

Me gignit nutritqúe caro, de carne reuellor,
Carnis abest species, nulla est substantia carnis.
Artus crescenti inualidi, muccosaqúe origo.
Truncatusqúe caput, madidum bibo cuspide rorem,
Quo Genij læti aut irati semina prodo.
Fas perago atque nefas: facilis bona paruaqúe sector.
Dissidij ac pacis sum Regibus auctor: amantes
Concilio: moderor mentes, & tempero curas.
Sæpe simultates idem qui concito, soluo.
Quæqúe velim sciri, totum dissemino in orbem.

Criminis ipse exsors, multi sum caussa laboris.
Dicam te Oedipoden, si quid sim, nomine prodas.

I I.

Candidior cygni plumis, sum filia Brumæ,
Dura minus glacie; sed nec minus algida: fungo
Rarior, ac fluidum in laticem tabesco tepore:
Signo nouem, fuerit si litera prima recisa:
Cor mihi si iungas, vix est auis atrior vlla.

I I I.

Tethyos vndisonæ medijs ego nascor in aruis,
Meque cauernosam fistula crebra forat.
Non inuita graui leuis impleo viscera succo,
Quem reuomo exsorptum pollice pressa prius.
Peniculique loco mensas extergeo mollis,
Et rapio sordes, vlceraque exanio.

I I I I.

Porrigor in ramos quinos, & quilibet horum
Diditur in triplices nodos; nisi quintus egeret
Vno, qui solus respondet robore cunctis:
Vndique colliculis surgo, in vallemque resido:
Ast abaci, desit si fortè, ego munia præsto.

V.

Thuris odorati de me salit halitus; vnde
Natales nostrum nomen sibi vendicat ortus.
Prodiga quæ nimium nostri, per vulnera vitam
Effundo, digitus nisi det carpendo medelam.

V I.

Ex me nata Sophi perhibent primordia rerum;
Vltimus & rerum finis & orbis ero.
Omnia consumo, nostrum neque nomen abhorret
Ipse Deus: leuius mobiliusque nihil.

VII.

Deliciæ Panos, prolis Cephisiæ amores,
Conualles adamo, porticibusque vagor.
Indocilis, prior ipsa loqui, aut reticere loquenti:
Assecla dictorum, & vocis imago vocor.

VIII.

Dicito, quale putes nomen, quod recta columna
Inchoat, inde tridens fuscina nectit idem:
Flexus vtrinque vncus secat: hinc biuij nota: claudit
Idem vncus medio, qui stetit ante, loco.

IX.

Nomine sum vini non digna; vicem tamen huius
Impleo, dum cerebri victrix percello cauernas;
Illud sol radians, me Mulciber excoquit: amne
Gignor, alitque Ceres madefacti farris aceruis.

X.

Do vires, adimoque, & origo nominis à vi:
Ingenium exacuo, pectora soluo metu:
Me gignit Tellus: rutilo sol concoquit igne:
Mox ventrosa tegunt dolia, præla vomunt.

XI.

Stat currente rota fictus cauus alueus, vda
Argilla ductus, Mulciberi in gremio.

XII.

Aëris excludo, tempestatumque malignam
Vim, transmitto tamen lucem, non perfluo: Bacchum
Accipio gremio: nostroque fideliter aluo
Assyrios nimbos fragrantiaque vnguina credas.
Lumina confirmo speculique exerceo munus.
Quin auri nostro pretium concedat honori,
Malleolo si fortè sequax, & ductilis essem.

XIII.

Est mihi dura caro, rugosa veste voluta:
Includor corij tegmine Phœnicei.
Exterius Natura hirto muniuit Echino:
Mensam orno, panis dum vice soluo famem.

XIIII.

Signiferi sidus, Cicicum mons, Pasiphaesque
Nobilis insessor, vector Agenoridis.
A me nomen habet gens quæ tulit Iphianassan
Fœdantem Scythicæ sacra cruore Deæ.

XV.

Inuentum lasciua putor, Sybari, esse tuorum:
Fictilis aut stanno, aut Cyprio sim fusilis ære.
Vsibus humanis nil me magis vtile, quamuis
Vilius haud quidquam, nec me despectius exstat.

XVI.

Vox mihi rauca aures radit, sum garrula lingua:
Vlua sub sterili mollia regna colo:
Vitaque vere nouo rediuiua recurrit in artus,
Candidæ aui, gracili cruribus, esca petor.

XVII.

Haud temerè inuenias grauius quidquam, attamen vna
Mobilitate viget: si vinclis exeat arctis,
Labitur in partes mille, & reparatur in vnum
Rursus: idem immutat species rerum atque colores.

XVIII.

Dum iuuenilis adest vigor, est graue: moxq'ue senecta
Succedente volat leuiter sine præpete penna,
Et prætexit humum tenui sub polline tectam.

XIX.

Rubra mihi cutis est: latet intus vineus humor:

Os pro

Os pro corde gero, semen at illud habet.

XX.

Vsus abest manuum: ducens pede stamina texo:
Aluus lanigera fertilitate scatet.
Cùm pedicas muscis, scutulatum rete facesso,
Concedunt tramis serica fila meis.

XXI.

Zodiaci gemino munitum forcipe signum,
Pugnantem Alciden mordicus appetij.
Et testudineo gressu feror octipes: æquor
Innato: sum fœdum, luctiferumquè malum.

XXII.

Calce coagmentor, quadrato marmore surgo:
Defendo nimbos, fulcio tecta domus:
E demas, Idæ pastor, iudexque Dearum,
Exitium Troiæ, clarus adulter ero.
Tollito P, cornu ferio, ruo mœnia, cælum
Orno, Helles vector, victima grata sacris.

XXIII.

Ibidis inuentum Phariæ, ventrisque morantem
Immisso rostro depleo proluuiem.

XXIIII.

Me vigil Hesperiæ serpens custodijt ore:
De fuluo color insignis, nomenque metallo
Fluxit: natura est dispar, cui viscera frigent,
Exteriora calent: gratoque embammate mensis
Expetitur succus, conditur pyxide corpus.

XXV.

Malleus illisu insultat mihi; mox ego motum
Aëra percello, & patulas dilabor ad aures:
Clepsydra melius properantes metior horas:

Cogo hominum cœtus, tonitrus fugo, tempora signo.

XXVI.

Exossis, pedibus cassus, non horreo spinis,
Proque oculis implent cornua bina vicem.
Exsanguis, quaqua incedo tractu illino muccum,
Letifer est mihi sal hostis & exitium.

XXVII.

Corniger, ac timidus, pedibusque fugacibus Euro
Ocyor, at furias mi citat alma Venus.
Lassus, aqua vires reparo: Spadixque colore,
Cornicis supero sæcula longa quater.

XXVIII.

Libertatem olim dederam, nunc arceo frigus:
Materies fuerant pili, nunc lanea fila;
Aut etiam tramæ, Seres quas arbore pectunt.

XXIX.

Filia pinifera siluæ, leuis innatat æquor,
Aluo grande tamen per mare vectat onus:
Linigeroqúe sinu ventis famulatur, & iras
Neptuni ridens, humida regna secat.

XXX.

Anser, apis, vitulus, rerum potiuntur, & orbis
Tergeminum brutum frena superba regit:
Res similis monstri, condigna interprete, qualis
Thebigenæ nodos soluere Sphingis amet:
Membranam vitulus præbet, calamósque canorus
Anser, apes stipant cerea dona vagæ:
Fasqúe nefasqúe tria hæc obeunt, dum tergora chartæ
Penna arat, obstringit cera notata fidem:
His humana tribus diuinaque iura reguntur,
Omneque momentum hoc cardine terna trahunt.

XXXI.

Sectilis in tenues membranas candida lamna,
Conflata ex atomis, quos lintea fragmina reddunt
Diffusa in lympham, exilis quos ficina cogit:
Inde coactilibus stipor; mox arida sole,
Præbeo me calami diffissa cuspide arandam.

XXXII.

Metior, ingredior: tendoque & carbasa laxo:
Nec moduli, aut versus me sine stare queunt.

XXXIII.

Glabra foris, pilosa intus, specieque globosa,
Exsilio quanquam mî pedis vsus abest:
Aër easque carens pennis volitabo per auras:
Et vires crebro pulsa resumo nouas.

XXXIIII.

Est mihi de sero deductum vespere nomen:
Ala mihi cutea est, plumaque mollis abest.
Sola auium pario, soli vbera lacte tumescunt:
Aspera sunt soli dentibus ora mihi.

XXXV.

Buxea materies, numerosoque ordine dentis
Distincta, implexam diuido cæsariem.

XXXVI.

An grauius quidquam est, vel durius? attamen ignis
Hinc saliunt scatebræ, fonticulique leuis.

XXXVII.

Primùm albus pallor, ruber hinc cruor inficit ora.
Mox succum euinco, sepia pulla, tuum.
Vltimus erumpo: ast inter matureo primos:
Est genitrix sapiens, nomine stulta tamen.
Assyrios iuuenum monumento testor amores:

Vinosi

Vinosi laticis rore placere queo.

XXXVIII.

Corporeæ languent vires, rimisque fatiscunt
Arua, ægrum nostra vi rotat ora pecus.
Religione pia coluit Pelusia tellus,
Nostra fides cunctis obsequiumq; placet.
Nos tamen infamat tumulo Priameïa coniux,
Atque incesta Helenæ nomine abusa meo.

XXXIX.

Rerum oculus cunctis, candens saxum esse putabar:
Nonnullis, discus ve, aut lucida lamina (tanta
De me pugna Sophos exercuit) huic pede maior
Non videor; telluri alius me exæquat inerti.
Attamen vnus ego lustro, gigno, excoquo cuncta.

XL.

Stuppa medulla mihi, labor est apis ingeniosa.
Scapus mihi est: ab igne flammam mutuor.

XLI.

Olim dedi, quo tunc carebam, munere;
Datum tamen, possideo nunc, atque id colo.
O si diem illum Iupiter bonus vehat!
Quo non haberem, quod darem alteri tamen.

XLII.

Est, cuius cunctis æqua est data copia, cuius
Ex æquo egemus infimi atque maximi.
Quid; quod idem nimium huic, aut parcè suppetit illi,
Vt quisque rectè seciusúe eo vtitur?

XLIII.

Sum Terræ soboles; radiati Solis imago
Formaque; libratam geminus me sustinet axis:
Attenuor, tenuóque simul, celerique rotatu

Perplutor

Perpluor impulsa, & vires adspergine sumo.
Omnia fecundans, elementum absumo, vomoque
In medijs (dictu mirabile) fluctibus ignem.
Quin nuda omnigenis occurso durior armis,
Obiectosque domo lacera cute certius hostes.
Quid, quòd & arcessor, quamuis innoxia, cadisq;

XLIIII.

Carnea sulcetur si glebula corneo aratro,
Non me dulce dabit, sed feret acre piper.

ALITER.

Agrum caueto carneum ne vomere
Arare pergas corneo: pro mellea
Semente, mox reponet vrens tibi piper.
Cupido eandem dulcamarus vim tenet, γλυκύπικρος.
Pro melle felleum propinans poculum.
Fœdare strictis vnguibus cutim caue,
Aßiduus est Pruriginis comes Dolor.

FINIS.

SVMMA PRIVILEGIORVM.

PHILIPPI Regis Hisp. &c. Ducis Brab. &c. Priuilegijs cautum est, ne quis ante sexennium citra Christophori Plantini voluntatem, *Emblemata & AEnigmata ab Hadr. Iunio Medico conscripta*, imprimat, aut alibi inpressa importet, venaliáve habeat, intra omnes ditionis eius fines. qui secus faxit; confiscationis librorum, & pœna fisco Regio exsoluenda, multabitur: vt latius patet in ipsis diplomatis; quorum alterum datum Bruxellæ, Anno M. D. LXV. VI. Ianuar.

Subsig. *De la Torre.*

Alterum verò XII. Martij Subsig.

De Perre.

MAXIMILIANI II. Romanorum imperatoris ſemp. Auguſti, publico edicto cautum & ſancitum eſt; ne quis cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, aut conditionis fuerit, quacunque ſacri Romani imperij, & ditionis eius fines patent, quæcunque probatorum auctorum opera, quotquot vel hactenus nondum impreſſa, vel ab alijs quidem impreſſa, nouis autem deinceps ſcholiis, annotationibus, aut commentariis aucta & illuſtrata Chriſtophorus Plantinus ciuis & typographus Antuerpienſis primus typis procuderit, intra proximum ſexennium à prima cuiuſque operis aut voluminis editione, vllo pacto eiuſdem vel diuerſi characteris forma excudat, aut excuſa ab aliis intra eiuſdem Maximiliani & Imperij fines vendenda importet, ſeu quouis modo diſtrahat manifeſtè vel occultè, ſub pœna decem Marcharum auri puri, quarum dimidia fiſco Imperiali fraudis vindici, reſidua verò pars prænominato Plantino cedat, præter librorum ad imitationem impreſſorum amiſsionem, quos idem Plantinus vbicunque locorum nactus fuerit per ſe, vel ſuos, adiumento Magiſtratus loci, vel citra, propria auctoritate ſibi vendicare, inque ſuam poteſtatem redigere poterit. In cuius rei fidem ipſi Edicto manu ſubſcripſit, & ſigillum apponi iuſsit Cæſarea maieſtas. Datum in ciuitate Viennæ Auſtriæ, die vigeſima prima menſis Februarij. Anno Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quinto:

Subſig.

Maximilianus.

Ad mandatum ſacræ
Cæſ. M. proprium.

Haller.

Emblemes

USS

Editeur Plantin

1606

91954

6

Voir Vente Hould. (Vander

538 1671)

Figures de

Vaenius Van Landergeel

... brans.

... Pierre

... Heyo.

... des Jesuites

... hole et

... ...

... Ch. Plantin

